

Vilniaus universitetas
TARPTAUTINIŲ SANTYKIŲ IR POLITIKOS MOKSLŲ INSTITUTAS

TARPTAUTINIŲ SANTYKIŲ IR DIPLOMATIJOS MAGISTRO PROGRAMA

NERINGA MATAITYTĖ

II kurso studentė

**EMOCIJŲ VAIDMUO MOBILIZUOJANT VISUOMENĘ KOVAI SU
KLIMATO KAITA: EMOCINĖS BŪSENOS KONSTRAVIMAS
ĮKVEPIANT MASINĮ JUDĖJIMĄ**

MAGISTRO DARBAS

Darbo vadovė: prof. dr. Dovilė Jakniūnaitė

Vilnius, 2020

MAGISTRO DARBO PRIEŠLAPIS

Magistro darbo vadovės išvados dėl darbo gynimo:

.....
.....
.....

.....
(data)

.....
(v., pavardė)

.....
(parašas)

Magistro darbas įteiktas gynimo komisijai:

.....
(data)

.....
(Gynimo komisijos sekretoriaus/ės parašas)

Magistro darbo recenzentas/ė:

.....
(v., pavardė)

Magistro darbų gynimo komisijos įvertinimas:

.....

Komisijos pirmininkas/ė:

Komisijos nariai:

Bibliografinis aprašas

Mataitytė N. Emocijų vaidmuo mobilizuojant visuomenę kovai su klimato kaita: emocinės būsenos konstravimas įkvepiant masinį judėjimą: Tarptautinių santykių ir diplomatijos specialybės magistro darbas / VU Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutas; darbo vadovė prof. dr. Dovilė Jakniūnaitė. – V., 2020. – 59 p.

Reikšminiai žodžiai: emocijos, tarptautiniai socialiniai judėjimai, klimato kaita, emocijų kolektyvizacija, emocinis diskursas, mobilizacija, kolektyvios visuomenės emocijos.

Šiame darbe nagrinėjamas emocijų vaidmuo mobilizuojant Gretos Thunberg inicijuotą visuomeninį judėjimą prieš klimato kaitą. Keliamas klausimas, kaip buvo konstruojama palanki emocinė aplinka G. Thunberg atveju, paskatinusi visuomenės mobilizaciją sprendžiant klimato kaitos problemą. Judėjimo iniciatorės kalbų diskurso analizė atskleidžia, jog emocijų kolektyvizacija paskatino išskirtinio masto visuomeninį judėjimą prieš klimato kaitą, naudojant emocijas kaip įrankį labiau paveikti tarptautinę visuomenę ir sukurti susivienijimui palankią jos emocinę būseną. Parodoma, kaip emocinio diskurso vartojimas prisidėjo kurstant specifines auditorijos emocijas ir stiprinant priešpriešą tarp politinio elito ir visuomenės, pateikiamą neteisybės jausmo rėmuose. Tyrimas papildoma „emocinio posūkio“ tarptautiniuose santykiuose tyrimų lauką, apjungiant emocijas, jų kolektyvizaciją ir šiuolaikinius socialinius judėjimus.

Turinys

Įvadas	5
2. Teorinė apžvalga	7
2.1. Emocijų sąvoka tarptautiniuose santykiuose: N. C. Crawford apibrėžimas	9
2.2. Tarptautinių santykių ir emocijų sąveika: Kennet Lynggaard teorinės gairės	10
2.3. Emocijų vaidmuo socialiniuose judėjimuose: James M. Jasper modelis.....	13
3. Empirinis atvejis: tarptautinis klimato kaitos judėjimas su Greta Thunberg priešakyje....	14
3.1. Prielaidos James M. Jasper teorinio modelio rėmuose	14
3.2. Gretos Thunberg atvejis visuomenėje ir mokslinėje literatūroje	16
4. Metodologija	18
5. Duomenų analizė	20
5.1. Pirmasis etapas: tekstų atranka.....	20
5.2. Antrasis etapas: tekstų emocinio potencialo ir analizės komponentų apibrėžimas.....	22
5.3. Trečiasis etapas: duomenų interpretacija ir kontekstualizavimas	28
5.4. Duomenų analizės apibendrinimas	33
Išvados	39
Literatūros sąrašas	43
Priedai	46
Reziumė anglų kalba	61

Įvadas

Emocijos šiuolaikiniame pasaulyje tampa neatsiejama tarptautinių santykių dalimi, į kurią vis dažniau remiamasi ieškant atsakymų apie mus supančius kompleksiškus įvykius. Nors emocijos politikos moksluose nėra naujas reiškinys, jų vaidmens nagrinėjimas įvairiais lygmenimis ir mokslininkų siekis apčiuopti jų įtaką tarptautiniuose santykiuose sustiprėjo tik pastarajame dešimtmetyje. Dabar tiek žiniasklaidai, tiek akademinėi bendruomenei ir visuomenei diskutuojant apie tarptautinius įvykius vis dažniau iškyla „emocijų“ sąvoka ir su ja besisiejantys kiti konceptai, skatinantys giliau nagrinėti ir pripažinti šio veiksnio įtaką politiniams procesams. Ne išimtis tapo ir masinis klimato kaitos judėjimas, inspiruotas moksleivės Gretos Thunberg, kuri protestą prieš klimato kaitą pradėjo leisdama penktadienius vietoje pamokų prie Švedijos parlamento. Visai netrukus prie jos prisijungė jaunimas visame pasaulyje, atkartodami Gretos veiksmus savo valstybėse. Atvejis laikomas unikaliu tiek dėl staigios didelio masto tarptautinės mobilizacijos, tiek dėl judėjimu pasiektų pokyčių - jaunosios kartos atstovai aktyviai įsitraukė į problemos sprendimą šalia pasaulio politinio elito lyderių tarptautinėse institucijose ir kituose formatuose.

Greta ir 2018 m. jos pradėtas jaunimo judėjimas *Fridays For Future* tapo žinomiausiu šių laikų kovos prieš klimato kaitą simboliu, kurį plačiai aptaria žiniasklaida, žymūs visuomenės veikėjai ir politiniai lyderiai, o tarptautinę bendruomenę sujaudinusios jaunosios aktyvistės kalbos jau spėjo nugalėti knygoje „No one is too small to make a difference”.¹ Gretos Thunberg kalbų rinkinį išleidusi įžymi *Penguin* leidykla Gretą pristato kaip jaunosios kartos balsą, transliuojantį istoriją keičiančias ir unikalias kalbas. Jos įprastai būna pripildytos emocionalumo, jautrių žinučių, pikto veido išraiškų ir ašarų, o pats įvykis kelia sąsajas su emocijomis ne tik aiškinant šio judėjimo lyderės veiksmus bei strategijas, bet ir globalios visuomenės bei politinio elito reakciją. Čia matomas stipria „emocijų banga” paremtas tarptautinis procesas, atskleidžiantis didelio masto tarptautinės visuomenės įsitraukimą sprendžiant globalią klimato kaitos problemą, todėl atvejis tampa puikiu įrankiu nagrinėti emocijų vaidmenį visuomenės mobilizacijos procesuose.

Kaip viena emocijų įtaką nagrinėjančių tyrimų krypčių išryškėja emocijų konstravimas, sudarantis sąlygas rasti tam tikriems politiniams procesams.² Tokiuose tyrimuose daroma prielaida, jog

¹ Greta Thunberg, „No One Is Too Small to Make a Difference.” London: Penguin, 2019. <<https://www.penguin.co.uk/books/315/315787/no-one-is-too-small-to-make-a-difference/9780141992716.html>> [Žiūrėta 2019 12 12].

² Emma Hutchison, Roland Bleiker, „Theorizing emotions in world politics | International Theory” Cambridge Core, 2014. <<https://www.cambridge.org/core/journals/international-theory/article/theorizing-emotions-in-world-politics/CB9EAC58A36E8184436746A5E6944235>> [Žiūrėta 2019 04 10].

specifinės emocijos ne tik paaiškina nagrinėjamus įvykius, bet ir gali būti konstruojamos tų įvykių kontekste siekiant vienokio ar kitokio rezultato. Taip išryškėja savotiškas dvipusis emocijų veikimas politiniuose procesuose, t.y. jos gali tapti vienu iš reiškinį aiškinančių nepriklausomų veiksnių arba veikti kaip įvairių veikėjų naudojamas įrankis konstruojant tam tikrai įvykių baigčiai naudingą aplinką. Remiantis tokia logika jau minėtą Gretos Thunberg klimato kaitos judėjimo atvejį iš vienos pusės galima būtų aiškinti siejant jį su emocionali lyderyste ir ieškoti, kaip pasireiškusios individų emocijos sąveikavo ir privedė prie tokio masto mobilizacijos. Kita vertus, atvejį taip pat tirti būtų galima siejant jį su masinei mobilizacijai palankios emocinės aplinkos konstravimu ir nagrinėti, kaip tokia aplinka buvo kuriama bei kokias implikacijas galima daryti apie emocijų konstravimu paremtus tarptautinius visuomeninius judėjimus.

Emocinės aplinkos konstravimas politinių procesų kontekste plačiau aptariamas Kennet Lynggaard straipsnyje „Methodological Challenges in the Study of Emotions in Politics and How to Deal With Them”.³ K. Lynggaard teigia, jog emocijų konstravimas ir su juo susijusi emocijų kolektyvizacija politinių tyrimų erdvėje yra ganėtinai naujas reiškinys, todėl gilesnei jo analizei reikalingas šiomis prielaidomis paremtas empirinių atvejų nagrinėjimas. Jam pritaria ir kiti mokslininkai, pavyzdžiui, Michael Boiger ir Batja Mesquita⁴, Roland Bleiker ir Emma Hutchinson⁵, taip pat Todd H. Hall ir Andrew A. G. Ross, teigiantys, jog emocijų kolektyvizacijai reikalinga gilesnė analizė, taip pat analizuojant ir emocijų mobilizacijos aspektus. Emocijų įtakos socialiniuose judėjimuose tyrinėjimo trūkumą pabrėžia mokslininkas James M. Jasper teigdamas, jog šis veiksnys buvo per ilgai ignoruojamas ir dabar būtų naudinga neišpildytą tyrimų erdvę papildyti nagrinėjant emocinės aplinkos konstravimą ir jos įtaką įvairiems socialiniams ir politiniams procesams.⁶ Visuomeniniai judėjimai, aktyvėjantis žmonių įsitraukimas į globalių problemų sprendimą, tarp jų ir klimato kaitos protestas su Greta Thunberg priešakyje, tampa įdomia ir tinkama sritimi nagrinėti emocijų konstravimo reiškinį, nes juose gausu ne tik pačių emocijų, bet ir skirtingų jų veikimo krypčių, pasireiškiančių tiek per individą, tiek per struktūrą. Aptarta tyrimų kryptis verčia susimąstyti, kaip šią

³ Kennet Lynggaard, „Methodological Challenges in the Study of Emotions in Politics and How to Deal With Them”. *Political Psychology*, 40(6), 2019. <<https://doi.org/10.1111/pops.12636>> [Žiūrėta 2020 01 10].

⁴ Michael Boiger, Batja Mesquita, „The Construction of Emotion in Interactions, Relationships, and Cultures.” *Emotion Review*, 4(3), 2012. 221–229. <<https://doi.org/10.1177/1754073912439765>> [Žiūrėta 2020 01 14].

⁵ Roland Bleiker, Emma Hutchison, „Fear no more: Emotions and world politics.” *Review of International Studies*, 34, 2008. 115-135. <<https://pdfs.semanticscholar.org/2600/bde6d2925a8ac3ec1812bb5461c3a5dfd43b.pdf>> [Žiūrėta 2019 07 20].

⁶ Jeff Goodwin, James M. Jasper, Francesca Polletta, „The Fall and Rise of Emotions In Social Movement Theory.” *Mobilization: An International Journal*, 5(1), 2000. <https://www.researchgate.net/publication/238736660_The_Fall_and_Rise_of_Emotions_In_Social_Movement_Theory> [Žiūrėta 2019 04 20].

staigią ir didelio masto mobilizaciją galėtų paaiškinti tam tikrų emocijų kūrimas, kuris galėjo svariai prisidėti prie šio unikalaus įvykio vystymosi. Reikėtų gilintis, kokios emocijos galėjo paskatinti didelio masto visuomenės mobilizaciją ir kokiose strategijose jos reikšėsi klimato kaitos judėjimo įvykių sekoje.

Tad šiame darbe keliamas klausimas, kaip buvo konstruojama palanki emocinė aplinka Gretos Thunberg atveju, paskatinusi visuomenės mobilizaciją sprendžiant klimato kaitos problemą? Atsakant į šį klausimą keliamas tikslas išsiaiškinti, kaip Gretos Thunberg veiksmai galėjo kurti kolektyvinę emocinę būseną, galėjusią paskatinti masinę mobilizaciją kovai su klimato kaita. Daugelis emocijų įtaką tarptautinių santykių disciplinoje nagrinėjančių tyrimų remiasi į konstruktyvizmo teorinę prieigą, nuo kurios atsispiriant kuriami įvairūs šio veiksnio įtaką aiškinantys, klasifikuojantys bei struktūruojantys modeliai.⁷

Šiame tyrime keliant klausimą daroma prielaida, jog mobilizaciją paskatinusi emocinė aplinka buvo strategiškai konstruojama, tad čia taip pat išryškėja sąsaja su konstruktyvizmo prieiga, kurioje ir bus ieškoma į klausimą atsakyti padėsiančių teorinių atspirties taškų. Metodologija tarptautinių santykių ir emocijų tyrimų srityje ilgą laiką buvo rimtas iššūkis, tačiau dabar mokslininkai šalia politinės psichologijos ar kitų metodų plačiai naudoja diskurso analizę, kuri pripažįstama kaip vienas tinkamiausių įrankių nagrinėti emocijų ir tarptautinių santykių sąsajas remiantis konstruktyvizmo prieiga.⁸ Diskurso analizė bus taikoma ir šiuo atveju, siekiant ieškoti emocijų įtakos apraiškų masinio klimato kaitos judėjimo įvykių kontekste, kurios galėjo reikštis būtent per šio judėjimo lyderės Gretos Thunberg kalbas. Taigi tyrime pirmiausiai bus pateikiama teorinė apžvalga ir pagrindiniai teoriniai atspirties taškai, leisiantys struktūruoti nagrinėjamą problemą emocijų ir tarptautinių santykių tyrimų lauke. Pristačius empirinį atvejį ir jo sąsajas su teorija, taikant emocinio diskurso analizės modelį pagal S. Koschut bus atliekama Gretos kalbų diskurso analizė, kurioje pateikiami surinkti duomenys, rezultatai ir iš jų kylančios išvados bei implikacijos ateities tyrimams.

2. Teorinė apžvalga

Nors emocijos nėra nauja politikos mokslų tyrimų sritis, jos mokslininkai ilgai vengė dėl teorinių, metodologinių ir kitų iššūkių, kylančių siekiant apčiuopti šio veiksnio pasireiškimą ir įtaką

⁷ Neta C. Crawford, „The Passion of World Politics: Propositions on Emotion and Emotional Relationships” *International Security* 24(4), 2000. <https://www.jstor.org/stable/2539317?seq=1#page_scan_tab_contents> [Žiūrėta 2019 05 11].

⁸ Maeva Vlement, Eric Sangar, „Researching Emotions in International Relations: Methodological Perspectives on the Emotional Turn”, Palgrave Macmillan: Cham, 2018. <<https://doi.org/10.1007/978-3-319-65575-8>> [Žiūrėta 2019 03 15].

politiniams procesams. Dabar tyrėjai ne tik pripažįsta emocijų svarbą aiškinant mus supančio kompleksiško pasaulio reiškinius, bet ir ima jas tirti įvairiais lygmenimis bei pateikia nemažai susijusių teorinių modelių. Siekiant apibrėžti esmines tyrimo sąvokas ir susijusius teorinius modelius, pirmiausiai svarbu apžvelgti šią temą nagrinėjančią literatūrą ir pagrindinius teorinius atspirties taškus.

Nesunku pastebėti, jog šiame lauke išryškėja keli tyrimų pjūviai, kurie emocijas tarptautinių santykių kontekste nagrinėja iš skirtingų pusių ir lygmenų. Kaip viena iš sričių išskiriama individualistinė prieiga, kuriai priskirtini individo mąstymą ir kognityvinius procesus nagrinėjantys tyrimai, pavyzdžiui, emocijų įtaką informacijos apdorojimo procesuose tiriantys Charles S. Taber ir Milton Lodge tyrimai.⁹ Kita sritis apima tyrimus, siekiančius emocijas priskirti valstybėms ir tarptautinius santykius aiškinti taikant valstybių emocinės savijautos, pavyzdžiui, pykčio, prisirišimo, analogijas. Čia valstybes suvokiamos kaip veikėjai, kuriems gali būti priskirtos emocijos ir kurių tarpusavio santykiai gali būti aiškinami remiantis afekto, jausmo ir emocijų konceptais.¹⁰

Trečioji ir šiuo atveju svarbiausia tyrimų sritis siejasi su „emocinio posūkio“ tarptautiniuose santykiuose iškilimu, kuris pabrėžiamas Emma Hutchison ir Roland Bleiker straipsniuose apie išaugusią emocijų reikšmę tarptautinių santykių disciplinoje bei šio reiškinio apibrėžimą, kaip „emocinį posūkį“ (ang. *emotional turn*)¹¹. Simon Koschut savo tyrimuose taip pat pabrėžia emocijų svarbą tiriant šiuolaikinius įvykius ir pateikia konkrečius metodologinius modelius.¹² Kaip antrąją dar vieną galima išskirti emocijų kolektyvizaciją grupiniame lygmenyje atsispiriant nuo konstruktyvizmo prieigos. Tokį emocijų supratimą pažymi Johanna K. Moisander, Heidi Hirsto ir Kathryn M. Fahy tyrime apie emocijų ir institucijų ryšį, kuriame autorės teigia, jog emocijos veikia dviem kryptimis, nes gali būti mobilizuojamos kuriant tam tikras reikšmes, tačiau ir pačios reikšmės gali būti mobilizuojamos kuriant ir skatinant specifines emocijas, kas reiškia emocinės būsenos ir su ja susijusios aplinkos konstravimą.¹³ Tod H. Hall ir Andrew A. G. Ross straipsnyje apie emocijų kolektyvizaciją ir

⁹ Charles S. Taber, Milton Lodge, „The Illusion of Choice in Democratic Politics: The Unconscious Impact of Motivated Political Reasoning”. *Advances in Political Psychology*, 2016, 1 (37), 61-85. <<https://doi.org/10.1111/pops.12321>> [Žiūrėta 2020 02 07].

¹⁰ Alexander Wendt „The State as Person in International Theory” Cambridge University Press, 2004. <https://www.jstor.org/stable/20097917?seq=1#page_scan_tab_contents> [Žiūrėta 2019 05 08].

¹¹ Emma Hutchison, Roland Bleiker, „Theorizing emotions in world politics | International Theory” Cambridge Core, 2014. <<https://www.cambridge.org/core/journals/international-theory/article/theorizing-emotions-in-world-politics/CB9EAC58A36E8184436746A5E6944235>> [Žiūrėta 2019 04 10].

¹² Simon Koschut, Todd H. Hall, Reinhard Wolf, Ty Solomon, Emma Hutchison, Roland Bleiker, „Discourse and Emotions in International Relations” *International Relations Review*, 19(3), 2017. 481-508. <<https://doi.org/10.1093/isr/vix033>> [Žiūrėta 2019 06 17].

¹³ Johanna K. Moisander, Heidi Hirsto, Kathryn M. Fahy, „Emotions in Institutional Work: A Discursive Perspective.” *Organization Studies*, 37(7), 2016. 963-990. <<https://doi.org/10.1177/0170840615613377>> [Žiūrėta 2019 10 10].

grupines emocijas Pirmojo Pasaulinio karo kontekste taip pat teigia, jog emocija yra diskurso produktas, kuris leidžia legitimizuoti ir paskatinti visuomenės palaikymą tam tikram politiniam veiksmui.¹⁴ Čia svarbu paminėti ir Emma Hutchinson tyrimą „Affective Communities in World Politics: Collective Emotions After Trauma”, nagrinėjantį, kaip patiriamos istorinės traumos suvienija grupes ir kuria bendruomenes kolektyvių emocijų pagrindu.

Kiti šiai prieigai priskirtini tyrimai siejasi su emocijų mobilizacija, reiškiančia, kad emocijos gali būt mobilizuojamos kolektyviniame lygmenyje siekiant tam tikro politinio tikslo arba institucinio pokyčio. Johanna K. Moisander, Heidi Hirsto ir Kathryn M. Fahy nagrinėja, kaip strategiškai suplanuotas visuomenės emocijų mobilizavimas gali paskatinti kai kurių institucijų atsiradimą ar pokytį.¹⁵ Yuri van Hoef ir Ryan O'Connor straipsnyje apie JAV ir Turkijos santykius pristato Sentimentalumo naudos teoriją, besiremiančią į pozityvių visuomenės emocijų mobilizaciją siekiant kurti gerus tarptautinius santykius su užsienio valstybėmis.¹⁶ Pastebėtina, jog išskirtinė reikšmė suteikiama baimės, nerimo, gėdos jausmo ir pykčio emocijoms, kurios gali tapti įtakingiausiais įrankiais siekiant paveikti visuomenę. Pavyzdžiui, Deepa Prakash savo tyrime pabrėžia gėdos jausmo kurstymą tarptautinėje bendruomenėje, kuri inicijuoja nevyriausybines organizacijos siekdamos stabdyti žmogaus teisių pažeidimus.¹⁷ Minėtos tyrimų kryptys atsispiria nuo pagrindinių šios srities konceptų, tokių kaip afektas, jausmas ir emocija, iš kurių pastarasis įgyja didžiausią reikšmę.

2.1. Emocijų sąvoka tarptautiniuose santykiuose: N. C. Crawford apibrėžimas

Visose aptartose srityse pasirenkami įvairūs emocijų sąvokos apibrėžimai, tačiau jie daug ne-
nutolsta nuo beveik dažniausiai šios temos kontekste iškylančios Neta C. Crawford emocijų sampra-
tos tarptautiniuose santykiuose. Mokslininkė politines emocijas apibrėžia kaip „jausmus, kurie yra

¹⁴ Todd H. Hall ir Andrew A. G. Ross, „Rethinking Affective Experience and Popular Emotion: World War I and the Construction of Group Emotion in International Relations.” *Political Psychology*, 40(6), 2019. 1357-1372. <<https://doi.org/10.1111/pops.12608>> [Žiūrėta 2019 12 29].

¹⁵ Johanna K. Moisander, Heidi Hirsto, Kathryn M. Fahy, „Emotions in Institutional Work: A Discursive Perspective.” *Organization Studies*, 37(7), 2016. 963-990. <<https://doi.org/10.1177/0170840615613377>> [Žiūrėta 2019 10 10].

¹⁶ Yuri van Hoef, Ryan O'Connor, „Sentimental Utility Theory: Interpreting the Utilization of Collective Emotions by the Political Elite Through the Erdoğan-Obama Friendship.” *Political Psychology*, 40(6), 2019. 1217-1233. <<https://doi.org/10.1111/pops.12611>> [Žiūrėta 2019 12 30].

¹⁷ Asli Ilgit, Deepa Prakash, „Making Human Rights Emotional: A Research Agenda to Recover Shame in “Naming and Shaming.” *Political Psychology*, 40(6), 2019. 1297-1313. <<https://doi.org/10.1111/pops.12616>> [Žiūrėta 2020 01 04].

pajaučiami individualiai, tačiau jausmams bei emocijoms suteikiama reikšmė ir iš to kylantys veiksmai yra kognityviškai ir kultūriškai konstruojami”.¹⁸ Apibrėžimas pateikiamas apjungiant kognityvinės psichologijos bei kultūrinio konstruktyvizmo teorijas ir darant prielaidą, jog jaučiamos emocijos ne tik paaiškina individų suvokimus, elgseną, bet ir gali kolektyvizuoti grupės lygmeniu bei skatinti tam tikrą politinį veiksmą.

Toks apibrėžimas tinka ir šiame darbe nagrinėjamam galvosūkiui, kadangi leidžia grupės veiksmus, pasirinktu atveju įsitraukimą į visuomeninį judėjimą ir didelio masto tarptautinį dalyvavimą, aiškinti siejant juos su tokį rezultatą iššaukiančia emocija aplinka, kuri yra konstruojama struktūriniame lygmenyje. Siekiant pritaikyti šį emocijų apibrėžimą nagrinėjamo klimato kaitos judėjimo atvejo kontekste, reikalingi papildomi teoriniai atspirties taškai, susiję su socialinių judėjimų analize ir konkretesne jų vieta emocijų ir tarptautinių santykių tyrimų lauke. Tam puikiai tinka Kennet Lynggaard teorinės gairės apie emocijas politikos ir tarptautinių santykių tyrimuose bei James M. Jasper modelis apie emocijų ir socialinių judėjimų sąveiką. Pirmasis modelis padės paaiškinti nagrinėjamo klausimo vietą plačiame emocijų temos lauke, apibrėžiant lygmenį, iš kurio žvelgiama į tiriamą objektą bei nustatant naudojamų sąvokų vietą racionalumo ir emocionalumo perspektyvoje. Tuomet James M. Jasper modelis padės apjungti bendrą emocijų objektą su nagrinėjamu atveju - visuomeniniais judėjimais ir protestais, kuriuose emocijos atlieka itin svarbų, o kartais net ir pagrindinį, vaidmenį.¹⁹

2.2. Tarptautinių santykių ir emocijų sąveika: Kennet Lynggaard teorinės gairės

Vis labiau plėtėjantį emocijų ir tarptautinių santykių tyrimų lauką puikiai struktūruoti padeda Kennet Lynggaard teorinės gairės, apimančios tris skirtis: veikėjo-struktūros santykį, emocijos ir racionalumo perskyrą bei emocijų atsiradimo šaltinius - automatinį/nesąmoningą ir strateginį, padedantį siekti politinių tikslų.²⁰ Pirmasis modelio atramos taškas yra skirtis tarp individo ir struktūros, t.y. kam priskiriamos emocijos. Kitaip tariant, ši modelio ašis brėžia perskyrą tarp to, kam siekiama priskirti emocijas - individui, politiniam veikėjui (ang. *political agency*), kuris nagrinėjamas labiau

¹⁸ Neta C. Crawford, „The Passion of World Politics: Propositions on Emotion and Emotional Relationships” *International Security* 24(4), 2000. <https://www.jstor.org/stable/2539317?seq=1#page_scan_tab_contents> [Žiūrėta 2019 05 11].

¹⁹ James M. Jasper, „Emotions and Social Movements: Twenty Years of Theory and Research.” *Annual Review of Sociology*, 37, 2011. 285-303. <<https://doi.org/10.1146/annurev-soc-081309-150015>> [Žiūrėta 2019 09 29].

²⁰ Kennet Lynggaard, „Methodological Challenges in the Study of Emotions in Politics and How to Deal With Them”. *Political Psychology*, 40(6), 2019. <<https://doi.org/10.1111/pops.12636>> [Žiūrėta 2020 01 10].

iš asmenybės pusės, pažiūrų ir kognityvinių mąstymo procesų; arba struktūrai, siejamai su kolektyvinėmis emocijomis, išsisknijusiomis institucijose, organizacijose ir valstybėse. Remiantis šia analitine strategija siekiama atpažinti kolektyvias emocijų apraiškas, besisiejančias su tam tikromis santykių sąveikomis, grupėmis bei jų organizacija. Skalės viename ekstremumo taške atsiduria emocinis veikėjas (ang. *Emotional agency*), iš kurio perspektyvos nagrinėjami klausimai apima diplomatijos temas, individualias emocijas ir tarpusavio santykius. Einant link centro atsiduria tyrimai, darantys prielaidas, jog emocijų įtaka yra išsisknijusi kolektyviame diskurse ir naratyvuose, taip pat organizacinėje kultūroje, elite ir populiariajame diskurse. Kitame skalės ekstremumo taške atsiduria emocinė struktūra (ang. *Emotional structure*), iškelianti emocijas kaip absoliutų prioritetą ir suprantama kaip emocinių aiškinimų hegemonija.

Antrasis Kennet Lynggaard modelio atramos taškas yra racionalumo ir emocijos perskyra, orientuota į klausimą kiek emocijos yra logiškai paaiškinamos bei apimanti racionalius aiškinimus viename ekstremumo taške ir gryną emocionalumą priešingame.²¹ Pastarajame daroma prielaida, jog emocijos yra neatskiriamos nuo bet kokių politinių procesų ir turi būti apibrėžiamos kaip sudedamoji visų kitų aiškinimų dalis. Tuo tarpu loginiams aiškinimams prioritetą suteikiantys tyrimai paremti prielaida, jog emociją bei racionalumą galima atskirti ir emocijas tirti kaip vieną iš daugelio veiksnių. Tokiuose aiškinimuose preziumuojama, jog tiek kolektyvūs, tiek individualūs veikėjai gali elgtis racionaliai, o emocijas, kaip atskirą veiksni, netgi yra racionalu eliminuoti iš priimamų sprendimų. Čia atsiranda keletas stovyklų, iš kurių viena emocijas suvokia kaip papildomą procesus paaiškinti padedantį veiksni, pavyzdžiui, George E. Marcus, Michael B. Mackuen tyrimas apie nerimo ir entuziazmo įtaką politiniuose rinkėjų pasirinkimuose.²² Tuo tarpu kitoje stovykloje atsiduria emocijoms pagrindinį vaidmenį suteikiantys tyrimai, kaip pavyzdžiui, Deepa Prakash ir Asli Ilgit išvalgos apie nevyriausybinių organizacijų strategijas, kurios yra paremtos vien emocijomis. Juose daroma prielaida, jog emocijų neįtraukiantys aiškinimai yra netikslūs ir neišbaigti.²³ Šios skalės viduryje atsiduria moksliniai darbai, preziumuojantys, jog šie veiksniai gali vienas kitą papildyti aiškinant politinius procesus.

²¹ Ten pat, 8-10.

²² Asli Ilgit, Deepa Prakash, „Making Human Rights Emotional: A Research Agenda to Recover Shame in “Naming and Shaming.” *Political Psychology*, 40(6), 2019. 1297-1313. <<https://doi.org/10.1111/pops.12616>> [Žiūrėta 2020 01 04].

²³ George E. Marcus, Michael B. Mackuen, „Anxiety, Enthusiasm, and the Vote: The Emotional Underpinnings of Learning and Involvement During Presidential Campaigns”. *The American Political Science Review*, 1993, 3 (87), 672-685. <<https://www.jstor.org/stable/2938743>> [Žiūrėta 2019 05 14].

Paskutinioji šio modelio sudedamoji dalis orientuota į emocijas, kaip politinio resurso, suvokimą.²⁴ Čia turima omenyje požiūrių perskyra, iš kurių vienas teigia, jog emocijos yra nesąmoningai kylantis reiškinys ir jo negalima kontroliuoti, o priešingos stovyklos atstovai emocijas suvokia kaip strateginį resursą, kurį galima kontroliuoti ir naudoti siekiant politinių tikslų. Pastarasis požiūris pažymi, jog strateginis emocijų naudojimas liečia ne vien intencijų turintį veikėją, bet ir tai, kaip emocionali prieiga (ang. *emotional appeal*) yra komunikuojama bei kokias emocijas sukelia kitiems, todėl strateginio emocijų naudojimo apraiškas leidžia atpažinti veikėjų politinių tikslų ir vartojamo diskurso sąsajas. Priešingą požiūrį atstovaujanti stovykla emocijas suvokia kaip nekontroliuojamą reiškinį, kuris kyla savaime ir nėra reflektuojamas, todėl jas galima tik atpažinti ir analizuoti jau įvykusį pasireiškimą, o ne dirbtinai naudoti emocijas, kaip įrankį. Tad viename iš šios skalės ekstremumo taškų atsiduria suvokimas apie emociją, kaip strategiją, o kitame - emocija, kaip nesąmoningai kylantis reiškinys. Skalės viduryje išsidėsto analizės, pripažįstančios emocijų tiek savaiminį atsiradimą, tiek strateginį panaudojimą, kur daroma prielaida, jog emocijos gali kilti nekontroliuojamai, tačiau jos neišvengiamai kuria stiprų politinį efektą, padeda formuoti tam tikrus naratyvus ir siekti politinių tikslų.²⁵

Taigi Kennet Lynggaard gairės atsiremia į tris pagrindines perskyras: individualios arba kolektyvios emocijos; emocijomis arba racionalumu pagrįsti aiškinimai; savaime kylančios emocijos arba strateginis emocijų panaudojimas. Šios skalės puikiai padeda struktūruoti emocijų ir tarptautinių santykių tyrimų lauke nagrinėjamus klausimus, todėl ir šiame darbe modelis praverstų atskleidžiant, kaip suprantami pagrindiniai konceptai ir iš kokių lygmenų jie nagrinėjami siekiant atsakyti į keliamą klausimą apie konstruojamą palankią emocinę aplinką Gretos Thunberg inicijuotos visuomenės mobilizacijos atveju.

Pirmojoj perskyroj tarp emocinio veikėjo ir emocinės struktūros ši analizė turėtų atsidurti skalės viduryje, nes daroma prielaida, jog judėjimas didele dalimi įkvepiamas individo, lyderės Gretos Thunberg skleidžiamomis emocijomis. Tačiau analizė taip pat slenkasi arčiau struktūros taško, nes preziumuojama, jog šios emocijos tapo kolektyviomis siekiant mobilizuoti visuomenę ir taip perėjo į kolektyvų lygmenį. Emocijos ir racionalumo perskyroje analizė galėtų būti priskiriama arčiau emocijos ekstremumo teigiant, jog emocijos nuo tiriamo atvejo yra neatskiriama dalis ir dėl jų galėjo būti suburta tokio masto visuomenės mobilizacija. Galiausiai, paskutinėje modelio perskyroje tarp emocijų, kaip nekontroliuojamo veiksnio arba emocijos, kaip strateginio resurso, nagrinėjamas klausimas turėtų atsidurti arčiau emocijos, kaip strateginio įrankio suvokimo. Nors šiame tyrime ir

²⁴ Kennet Lynggaard, „Methodological Challenges in the Study of Emotions in Politics and How to Deal With Them”. *Political Psychology*, 40(6), 2019. 10-12. <<https://doi.org/10.1111/pops.12636>> [Žiūrėta 2020 01 10].

²⁵ Ten pat, 10-12.

nėra atsiribojama nuo emocijos, kaip savaiminio ir natūralaus jausmo, kuriuo galimai paremti jaunosios Gretos Thunberg veiksmai ir pasisakymai, tačiau turint omenyje keliamą klausimą apie palankios emocinės aplinkos konstravimą visuomeninei mobilizacijai, prioritetas teikiamas emocijoms, kaip tikslo padėjusio siekti įrankio, naudojimui.

2.3. Emocijų vaidmuo socialiniuose judėjimuose: James M. Jasper modelis

Aptarus analizės vietą emocijų ir tarptautinių santykių tyrimų erdvėje bei apibrėžus pagrindines sąvokas, svarbu jas susieti su emocijomis paremtų visuomeninių judėjimų ir mobilizacijos teoriniais atspirties taškais bei specifinių emocijų įtaką. Tai apjungia James M. Jasper modelis apie afektyvias ir reaktyvias emocijas socialinių judėjimų kontekste.²⁶ Čia viena esminių prielaidų yra tai, jog emocijos protestuose ir socialiniuose judėjimuose veikia ne tik kaip neracionalus savaiminis reiškinys, bet yra susijęs su specifiniais tikslais ir kurstoma motyvacija mobilizuotis. Pasak James M. Jasper, kiekvienas judėjimas turi jo kontekstą atspindinčias specifines emocijas, kurios kyla reaguojant į įvykių eigoje atsirandančią informaciją ir besiformuojančius ryšius. Šis modelis remiasi į emocijų suvokimą, kaip tam tikro judėjimo kultūros dalį, per kurią reiškiasi socialinis gyvenimas. Aiškindamas racionalumo vaidmenį šiame modelyje autorius pabrėžia, jog emocijos nepadaro veikėjų neracionaliais ir gali būti įtraukiamos pripažįstant tiek racionalų mąstymą, tiek emocionalumą.

James M. Jasper taip pat atsispiria nuo prielaidos, jog individai yra socializuojami arba nesocializuojami į tam tikrus jausmus taip pat, kaip ir yra socializuojami prie kultūrinių normų ir įvairių praktikų.²⁷ Kitaip tariant, žmonės per tam tikrą aplinką ir sąveiką su kitais veikėjais patiria specifines emocijas ir jausmus, kurie gali lemti jų mąstymą bei veiksmus. Kaip teigia autorius, emocijos yra ne tik atsakas į supančius įvykius, bet ir veikdamos per afektyvias sąsajas gali formuoti veikėjo tikslus ir skatinti jį įsitraukti į tam tikrą veiksmą.²⁸ Taip pat teigiama, jog individai per emocijas ir jausmus gali socializuotis į tam tikrą grupę bei prisijungti prie tos grupės idėjomis paremtų veiksmų. Toks apibrėžimas taip pat siejasi ir su darbe naudojamu N. Crawford emocijų, kaip socialiai ir kultūriškai konstruojamos būsenos, apibrėžimu.²⁹ Kita James M. Jasper modelio prielaida teigia, jog emocijos

²⁶ James M. Jasper, „The Emotions of Protest: Affective and Reactive Emotions in and around Social Movements.” *Sociological Forum*, 13(3), 1998. 397-424. <https://www.researchgate.net/publication/237132185_The_Emotions_of_Protest_Affective_and_Reactive_Emotions_In_and_Around_Social_Movements> [Žiūrėta 2019 08 05].

²⁷ Ten pat, 400.

²⁸ Ten pat, 400.

²⁹ Neta C. Crawford, „The Passion of World Politics: Propositions on Emotion and Emotional Relationships” *International Security* 24(4), 2000. <https://www.jstor.org/stable/2539317?seq=1#page_scan_tab_contents> [Žiūrėta 2019 05 11].

gali būti perimamos iš grupės ir jos yra kontroliuojamos per įvairias socialines sąveikas. Autorius teigia, jog emocijos yra svarbi visuomeninių judėjimų ir kolektyvaus veiksmo aiškinimų sudedamoji dalis, tačiau ją ilgai ignoravo racionalumo teorija besiremiantys mokslininkai galvodami, jog jos trukdo šia logika paremtiems aiškinimams. Emocijos nepaneigia racionalumo, nes jos gali būti strategiškai konstruojamos, nuspėjamos ir įtraukiamos į racionalius aiškinimus, o ne eliminuojamos teigiant, jog racionaliaame veiksmo jėgą reikia minimizuoti.

Remiantis aptartomis prielaidomis išskiriamos kelios šio teorinio modelio sudedamosios dalys: specifinės emocijos bei jų tipologizacija ir emociniai socialinių judėjimų pagrindai - priežastiniai mechanizmai. Emocijos pirmiausiai skirstomos į afektyvias ir reaktyvias, o jų pasireiškimas - į vidinę (ang. *Inside Movement*) ir išorinę (ang. *Outside Movement*) aplinkas (ang. *Settings*). Tuomet išskiriami emocijomis paremti protestų pagrindai - moraliniai šokai, kaltės priskyrimas, vieningas problemos rėminimas (ang. *Frame Alignment*), neteisingumo rėmas (ang. *Injustice Frames*), kolektyvi tapatybė, kognityvinis išlaisvinimas (ang. *Cognitive Liberation*), ir judėjimų išlikimas arba žlugimas. Šiuos pagrindus James M. Jasper įvardija kaip iš emocijų kylančius priežastinius mechanizmus, kuriais remiantis galima aiškinti grupių įsitraukimą į socialinių judėjimus ir jų vidinę dinamiką. Siekiant suprasti nagrinėjamą atvejį James M. Jasper teorijos rėmuose, svarbu susieti jį su aptartomis teorinio modelio dalimis ir prielaidomis.

3. Empirinis atvejis: tarptautinis klimato kaitos judėjimas su Greta Thunberg priešakyje

3.1. Prielaidos James M. Jasper teorinio modelio rėmuose

Viena esminių prielaidų, leidžiančių naudoti šį modelį tiriant pasirinktą atvejį yra James M. Jasper idėja, jog specifinė emocinė aplinka gali būti konstruojama, o pati emocija yra ne tik automatiškai kylantis individualus fizinis jausmas, bet taip pat ir būseną, kuri įgyja reikšmę veiksmams tik socialinėje sąveikoje.³⁰ Kaip teigia autorius, visuomeninių judėjimų kontekste kylančios emocijos gali būti socialiai iššaukti reakcijų rinkiniai, kuriuos žmogus įgyja esant specifinei situacijai. Emocijomis gali būti manipuluojama ir jos yra ne tik nekontroliuojamas savaiminis reiškinys, bet ir nuspėjamas veiksnys, galintis pakreipti įvykių suinteresuotų veikėjų politinių tikslų link. Judėjimo lyderiai, pasak autoriaus, siekia sukelti mobilizaciją palengvinančias emocijas, kurios būtų tinkamos

³⁰ James M. Jasper, „The Emotions of Protest: Affective and Reactive Emotions in and around Social Movements.” *Sociological Forum*, 13(3), 1998. 397-424. <https://www.researchgate.net/publication/237132185_The_Emotions_of_Protest_Affective_and_Reactive_Emotions_In_and_Around_Social_Movements> [Žiūrėta 2019 08 05].

jų pabrėžiamos problemos kontekstui. Reiškia, emocijos yra naudojamos kuriant mobilizaciją skatinančią visuomenės būseną, kuri yra specifinė kiekvienam judėjimui. Tuo remiantis galima daryti prielaidą, jog klimato kaitos judėjimą iš esmės paskatino Gretos Thunberg veiksmų konstruojama kolektyvi emocijinė aplinka, sudariusi sąlygas didelio masto globaliai mobilizacijai ir naujų veikėjų įtraukimui į šios problemos sprendimą.

Toliau James M. Jasper modelis nurodo protestui specifinių emocijų apibrėžimą. Čia, kaip jau minėta, bendrąja prasme vienoje pusėje išskiriamos afektyvios ir labiau ilgalaikės emocijos, tokios kaip meilė, ištikimybė, patriotizmas, o kitoje - reaktyvios, kurios kyla reaguojant į tam tikrus įvykius ir sprendimus, pavyzdžiui, pyktis, nusivylimas. Viduryje atsiduria besitęsianti emocijinė būseną, arba, nuotaikos, kurios gali sietis tiek su afektu, tiek su reakcija, pavyzdžiui, pagarba tam tikram lyderiui, pasitikėjimas, baimė. Autoriaus teigimu, afektai slypi kiekviename individe ir jie sudaro sąlygas reikštis tam tikroms reaktyvioms emocijoms, dėl to abu šių emocijų tipai yra tarpusavyje susiję.³¹ Protestų kontekste afektyvios ir reaktyvios emocijos veikia visuose etapuose, tiek įtraukiant individus į protestą, tiek išlaikant juos judėjime toliau siekiant iškelto tikslo. Nors afektyvios emocijos pažymimos kaip neatsiejama individo savijautos ir veiksmų motyvacijos dalis, James. M. Jasper teigia, jog jų nepakanka aiškinant socialinius judėjimus, todėl čia lemiamą vaidmenį atlieka reaktyvios emocijos, arba, kitaip, pereinamosios nuotaikos (ang. *transitory feelings*).³²

Į šią tarpinę erdvę tarp afektyvių ir reaktyvių emocijų patenka tokie jausmai, kaip entuziazmas, džiaugsmas, baimė, pavydas, atjauta, cinizmas. Su klimato kaitos iššūkiais įprastai siejama baimė ir nerimo jausmas. Čia ir pats James M. Jasper aplinkos apsaugos iššūkius mini prie baimės apraiškų, taip pat esama ir kitų tyrimų apie baimės, nerimo ar vilties įtaką nagrinėjant visuomenės požiūrius į klimato kaitos problemą ar paramą ją sprendžiančioms politikoms. Pavyzdžiui, Daniel A. Chapman, Brian Lickel ir Ezra M. Markowitz nagrinėja baimės ir nerimo emocijų naudojimą formuojant komunikacijos strategijas, susijusias su klimato kaitos problema.³³ Tad galima teigti, jog teorinio modelio pirmoje dalyje, apibrėžiančioje protesto emocijas afekto-reakcijos skalėje, su klimato kaitos judėjimu siejamos baimės, entuziazmo ir vilties emocijos patenka į tarpinę - pereinamųjų reaktyvių būsenų - erdvę. Reiškia, šios būsenos, viena vertus, yra siejamos su afektyvia emocija, kylančia individualiai, kita vertus, yra kaip reakcijos, kurias iššaukia specifinis socialinis kontekstas ir aplinka, šiuo atveju Gretos Thunberg inspiruotas judėjimas.

³¹ Ten pat, 401-402.

³² Ten pat, 400-406.

³³ Daniel A. Chapman, Brian Lickel, Ezra M. Markowitz, „Reassessing emotions in climate change communication.” *Nature Climate Change*, 2017. <<https://www.nature.com/articles/s41558-017-0021-9>> [Žiūrėta 2019 10 30].

Antroji modelio dalis siejama su priežastiniais mechanizmais, kuriuos James M. Jasper dar vadina kultūriniais konceptais. Pasak autoriaus, jie yra ne tik orientuoti į struktūrą ir kultūrą, bet ir turi emocinį pagrindą.³⁴ Pirmasis įvardijamas mechanizmas yra moraliniai šokai, kurie kyla tam tikrų įvykių, pavyzdžiui, branduolinių incidentų ar sukrečiančių mirčių, akivaizdoje ir gali būti tiek staigūs, tiek palaipsniniai, išsivystę per laiką. Antrasis - kaltė ir jos priskyrimas tam tikriems veikėjams tiek dėl pasireiškusio įvykio, tiek dėl keliamos problemos ignoravimo ar netinkamų sprendimų. Trečiasis modelio mechanizmas yra vieningas problemos rėminimas, reiškiantis tam tikros problemos suformuoto suvokimo ir apibrėžimo perdavimą plačiajai visuomenei, kuris dar skirstomas į šiuos tipus: diagnostinis - pabrėžimas, jog problemą būtina spręsti; prognostinis - nurodomos tinkamos strategijos; motyvacinis - skatinantis visuomenę įsitraukti į sprendimą. Iš šio rėminimo mechanizmo svarbiausias yra neteisingumo rėmas, paremtas pykčio neteisingumui emocija. Vėliau seka kolektyvus identitetas, apjungiantis judėjime dalyvaujančius grupės narius ištikimybės, prisirišimo ir įvairių praktikų pagrindais. Galiausiai išskiriamas kognityvinio išlaisvinimo mechanizmas, paremtas įtikinančiomis idėjomis ir viltimis apie galimybę pasiekti tikslą manipuluojant įrodymais, kad dalis to tikslo yra pasiekta. Gretos Thunberg atvejo analizė turėtų atskleisti, kokios emocijos išryškėja labiausiai ir kuris iš šių priežastinių mechanizmų labiausiai pasireiškia jos įkvėptoje visuomenės mobilizacijoje prieš klimato kaitą.

3.2. Gretos Thunberg atvejis visuomenėje ir mokslinėje literatūroje

Gretos Thunberg įkvėpta mobilizacija kovai su klimato kaita tampa išskirtiniu atveju dėl itin didelio pasaulio bendruomenės įsitraukimo, žiniasklaidos dėmesio ir pasaulio politinio elito veiksmų, kurie leidžia jaunajai kartai aktyviau įsitraukti į šios problemos sprendimą tarptautinėse institucijose ir politinių lyderių susitikimuose. Greta tapo žinomiausia klimato kaitos aktyviste ir jaunosios kartos „balsu“ kalbant apie šią grėsmę tarptautinėse institucijose ir aukšto lygmens susitikimuose, kuris galiausiai ėmė atstovauti ne tik jaunimą, bet ir plačiąją pasaulio visuomenę, susirūpinusią planetos likimu. Savo protestą Greta pradėjo viena, praleisdama penktadienius prie Švedijos parlamento pastato vietoje pamokų, taip pademonstruodama savo pasipiktinimą dėl valdžios vangumo sprendžiant klimato kaitos problemą. Žiniai pasklidus aplink pasaulį jau vos po kelių mėnesių prie Gretos gausiai ėmė jungtis jaunimas iš įvairių valstybių, kol galiausiai tai tapo masiniu protestu, paskatinusiu milijonus žmonių išeiti į gatves ir reikalauti atsakomybės iš politinio elito. 2019 m. kovo mėnesį Gretos

³⁴ James M. Jasper, „The Emotions of Protest: Affective and Reactive Emotions in and around Social Movements.” *Sociological Forum*, 13(3), 1998. 408-416. <https://www.researchgate.net/publication/237132185_The_Emotions_of_Protest_Affective_and_Reactive_Emotions_In_and_Around_Social_Movements> [Žiūrėta 2019 08 05].

įkvėptas judėjimas už kovą su klimato kaita surinko daugiau nei 1,6 mln. žmonių 2000 skirtingose pasaulio vietose, vėliau Greta buvo išrinkta *Times* metų žmogumi, o 2020 m. taip pat buvo nominuota Nobelio taikos premijai.³⁵

Didelis protesto mastas ir vis daugiau dėmesio susilaukianti jo jaunoji iniciatorė neišvengiamai privertė valdančiuosius atkreipti dėmesį į susivienijimą, paremtą kaltinimais valdžiai ir reikalavimais keisti politinio elito veiksmus. Nepaisant to, jog kai kurie pasaulio lyderiai aktyviai kritikuoja Gretos idėjas ir laiko jas perdėtomis, jaunoji karta buvo įtraukta į politinių lyderių susitikimus sprendžiant šią problemą. Pavyzdžiui, Thunberg turėjo galimybę pasisakyti praėjusių metų rudenį vykusioje Jungtinių Tautų klimato kaitos konferencijoje (COP 25) Niujorke, šių metų Pasaulio ekonomikos forume Davose, taip pat visai neseniai Greta kalbėjo Europos Parlamente. Žiniasklaidai aptariant šiuos susitikimus dėmesio centre dažnai atsiduria Greta ir skambios jos kalbų frazės straipsnių antraštėse. Tad judėjimas dar labiau tampa išskirtiniu dėl kaip niekada aktyvaus jaunimo įtraukimo į oficialius formatus sprendžiant politinę problemą, taip pat dėl itin didelio žiniasklaidos dėmesio, prikaustančio visuomenę prie G. Thunberg judėjimo, kaip išskirtinai sėkmingo ir didelių pokyčius žadančio fenomeno. Kol kas lieka neaišku, kiek toks įtraukimas yra simbolinis veiksmas, o kiek iš tikrųjų atsižvelgiama į protestuojančios grupės prašymus, tačiau akivaizdu, jog Gretos įkvėptų protestuotojų grupės politinis elitas ignoruoti negali.

Mokslinėje literatūroje Gretos atvejis dar nėra plačiai išnagrinėtas, tačiau galima rasti susijusių straipsnių jaunosios kartos politinio dalyvavimo ir socialinio teisingumo kontekste. Vaikų politinio dalyvavimo ir balsavimo klausimą nagrinėja Katharine Silbaugh straipsnyje „Developmental Justice and Voting Age“, Gretos atvejį pateikdama kaip pavyzdį apie kovą už socialinį teisingumą ir vaikų teisę į saugią ateitį.³⁶ Harriet Thew, Luce Middlemiss ir Jouni Paavola darbe „Youth is not a political position: Exploring justice claims-making in the UN Climate Change Negotiations“ tiria jaunimo politinio dalyvavimo ryšį su socialinio teisingumo ir galios formomis.³⁷ Plačiau tariant, siekiama išsiaiškinti, kiek tarptautinių institucijų, pavyzdžiui, JT, oficialiai sudarytos galimybės jaunimui įsitraukti į politinį dalyvavimą sprendžiant globalias problemas veikia realybėje ir kaip jaunimo idėjų atstovavimas prisideda formuojant socialinio teisingumo tarp skirtingų kartų suvokimą. Nors tyrimas orientuotas į pastovius ir formalius jaunimo politinio dalyvavimo mechanizmus (Jungtinių Tautų

³⁵ Safia Samee Ali, Elizabeth Chuck, „Greta Thunberg is Time's 2019 Person of the Year.“ Niujorkas: NBC News, 2019. <<https://www.nbcnews.com/news/us-news/greta-thunberg-time-s-2019-person-year-n1099396>> [Žiūrėta 2020 01 15].

³⁶ Katharine Silbaugh, „Developmental Justice and Voting Age.“ *Fordham Urban Law Journal*, Boston University, 47(2), 2020. <<https://ssrn.com/abstract=3561706>> [Žiūrėta 2020 04 10].

³⁷ Harriet Thew, Luce Middlemiss, Jouni Paavola, „Youth is not a political position“: Exploring justice claims-making in the UN Climate Change Negotiations.“ *Global Environmental Change*, 61, 2020. <<https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2020.102036>>. [Žiūrėta 2020 04 08].

bendroji klimato kaitos konvencijos jaunimo rinkėjų grupė *Youngo*), čia Gretos Thunberg įkvėptas judėjimas minimas, kaip beprecedentė ir svarbi jaunimo politinio atstovavimo forma, kuri gali būti kur kas veiksmingesnė nei tradiciniai jaunimo atstovavimo mechanizmai.

Aptartame tyrime visuomenės mobilizacija nėra nagrinėjama, tačiau daugiau į jaunimo pasipriešinimo judėjimus pasitelkiant Gretos pavyzdį gilinamasi Arita Holmberg ir Aida Alvinus straipsnyje „Children’s protest in relation to the climate emergency: A qualitative study on a new form of resistance promoting political and social change”.³⁸ Jame tiriamas vaikų pasipriešinimas politinei sistemai, kaip naujas fenomenas, įkvėptas Gretos Thunberg. Pažymima, jog Thunberg atvejis padeda formuoti naujai - progresyviai rezistencijos formai, kurios pagrindinis bruožas abstraktumas, t.y. apimamos plačios tikslinės grupės ir platūs jų interesai. Taip pat svarbi šio straipsnio išvada, jog tokios formos individualus pasipriešinimas neišvengiamai siejasi su kolektyviu lygmeniu, nuo kurio atsispiriama ir šiame tyrime apie emocijas mobilizuojant visuomenę Gretos atveju. Čia matyti, kaip jaunimo inicijuotas judėjimas leidžia daryti platesnes implikacijas apie visuomeninę mobilizaciją, kuri šių laikų pasaulyje galimai įgyja naują - abstraktumo - formą, taip užsitikrinant didesnę mastą ir sėkmę.

Visgi aptarti tyrimai pažymi, jog Gretos suvienytas visuomeninis judėjimas yra naujas fenomenas, kuriam reikia gilesnės analizės, todėl atsiveria erdvė jį nagrinėti iš įvairių kampų. Be to, šis atvejis dar netirtas ir siejant jį su emocijomis, kurios, akivaizdu, šioje mobilizacijoje reiškiasi labai akivaizdžiai tiek vartojamais žodžiais, tiek Gretos veido išraiškomis bei ašaromis. Tikėtina, jog tokio pavyzdžio tyrimas siejant jį su naujuoju „emocijų posūkiu” bei socialinių judėjimų teorijomis prisidėtų ne tik praplečiant Gretos atvejo lauką, bet ir duotų naujų atspirties taškų emocijų tarptautiniuose santykiuose tyrimams.

4. Metodologija

Klimato kaitos judėjimas visuomenėje ir žiniasklaidoje dažniausiai aptariamas remiantis jo lyderės Gretos Thunberg pasisakymais bei kalbomis, išsakytomis įvairiose institucijose, pavyzdžiui, Jungtinėse Tautose, Europos Parlamente, svarbiuose susitikimuose, tokiuose kaip Pasaulio Ekonomikos forumas, ir laisvo formato susitikimuose - televizijos laidose ar reklaminiuose vaizdo įrašuose. Diskurso analizės reikšmė taip pat pabrėžiama ir pagrindiniuose emocijas bei tarptautinius santykiuos nagrinėjančiuose tyrimuose, kur teigiama, jog diskursas atspindi emocijų apraiškas, per

³⁸ Arita Holmberg, Aida Alvinus, „Children’s protest in relation to the climate emergency: A qualitative study on a new form of resistance promoting political and social change.” *Childhood*, 27(1), 2019. 78-92. <<https://doi.org/10.1177%2F0907568219879970>> [Žiūrėta 2020 01 07].

kurias reikia nagrinėti emocijų įtaką tarptautiniams procesams.³⁹ Tad diskursyvinė prieiga čia tampa vienu pagrindinių atspirties taškų, leidžiančių apčiuopti emocijų reiškimąsi ir interpretuoti jų kurstomą efektą kolektyviame lygmenyje.⁴⁰ Tai leidžia daryti prielaidą, jog judėjimą inspiruojanti emocinė aplinka daugiausiai ir bus formuojama būtent per jo lyderės kalbas, naudojamas frazes ir ten užkoduotus motyvus. Šio atvejo duomenims nagrinėti bus taikoma diskurso analizė, kuri be kita ko emocijų tyimuose tampa vienu pagrindinių įrankių tiriant jų įtaką politiniams įvykiams. Maeva Clement ir Eric Sangar knygoje „Researching Emotions in International Relations: Methodological Perspectives on the Emotional Turn” šiai sąlyginai naujai tyrimų sričiai pateikia platų metodologijos rinkinį, kuriame aiškesnį diskurso analizės modelį siūlo Simon Koschut skyriuje „Speaking from the Heart: Emotion Discourse Analysis in International Relations”.⁴¹

Pasak autoriaus, emocijų diskurso tyrimais siekiama sistemiškai integruoti emocijas į diskurso analizę, kaip papildomą analitinę kategoriją. Čia pirmiausiai būtina skirti dvi kryptis: pirma, diskursas apie emocijas, kaip mokslinę kategoriją (pavyzdžiui, emocijų suvokimas, kaip racionalių arba neracionalių, biologinių arba kultūrinių); antra, emocijų diskursas, susijęs su prielaida, jog jis turi tam tikrą afektyvų turinį ir efektą - kaip autoriai kalba apie emocijas, kaip naudoja emocijų kategorijas kalbėdami apie tikras temas, įvykius ar socialinius santykius. Simon Koschut pažymi, jog emocijų diskursas gali būti strategiškai naudojamas konstruojant socialines hierarchijas, pavyzdžiui, priskiriant pagyrimus arba kaltę dėl veiksmų, ir emocijas suvokia kaip socialiai konstruojamus reikšmių atspindžius, besisiejantčius su identitetu ir galia. Šiame darbe nagrinėjamas atvejis patenka į antrąją - emocijų diskurso - dimensiją, nes daroma prielaida, jog įvykių inicijuojančio veikėjo kalbose yra užkoduotas emocinis turinys, sukeliantis tam tikrą efektą. Simon Koschut pateikia emocijų diskurso analizės modelį (ang. *Emotion discourse analysis (EDA)*), kuris, pasak autoriaus, leidžia tyrėjams analitiškai ištraukti emocinį potencialą ir emocionalizuojančius efektus politiniame diskurse.⁴²

Modelis leidžia tirti, kokią reikšmę diskurse naudojamos emocijos turi tarptautiniams įvykiams ir kaip susieti šiuos du aspektus atsispiriant nuo konstruktyvizmo perspektyvos. Esmine modelio prielaida tampa emocijų intersubjektyvi ir sociokultūrinė prigimtis, reiškianti, jog emocijos yra kultūriniai produktai, intersubjektyvios reprezentacijos, kurių reikšmės ir tikslai gali būti formuojami

³⁹ Emma Hutchinson, *Affective Communities in World Politics*. Cambridge: Cambridge University Press, 2016. <<https://doi.org/10.1017/CBO9781316154670>> [Žiūrėta 2019 04 03].

⁴⁰ Johanna K. Moisaner, Heidi Hirsto, Kathryn M. Fahy, „Emotions in Institutional Work: A Discursive Perspective.” *Organization Studies*, 37(7), 2016. 963-990. <<https://doi.org/10.1177/0170840615613377>> [Žiūrėta 2019 10 10].

⁴¹ Simon Koschut, „Speaking from the Heart: Emotion Discourse Analysis in International Relations.” Kn. Maeva Clement, Eric Sangar (sud.), *Researching Emotions in International Relations: Methodological Perspectives on the Emotional Turn*. Springer International Publishing, 2018. <<https://doi.org/10.1007/978-3-319-65575-8>> [Žiūrėta 2019 09 17].

⁴² Ten pat, 278 psl.

ir perteikiami per tam tikras socialines reikšmes. Norint jas suvokti, pasak, S. Koschut, reikia nagrinėti diskursą, per kurį jos yra konstruojamos. Modelyje pabrėžiama, jog emocinės išraiškos gali atskleisti ryšį tarp kalbos konstruojamų identitetų ir galios santykių, todėl išnagrinėjus diskursą per modelyje siūlomus tris etapus, darbe turėtų būti parodoma, kaip į diskursą integruotos emocijos atskleidžia kalbėtojo motyvus, požiūrius, ryšį su auditorija ir siekį skatinti tam tikrus veiksmus.

Tokiai analizei modelyje išskiriami trys pagrindiniai kriterijai-etapai: 1) Tinkamų tekstų atranka; 2) Žodinių išsireiškimų, susijusių su emocijomis, paieška ir išdėstymas (tekstų emocinis potencialas); 3) Politinių efektų interpretavimas ir kontekstualizavimas (tekstų emocionalizuojantys efektai). Siekiant atsakyti į darbe keliamą klausimą ir užčiuopti Gretos Thunberg kalbose esantį emocinį potencialą, padėjusį sukurti masiniam socialiniam judėjimui palankią emocinę aplinką, bus atliekama šio judėjimo lyderės kalbų analizė per tris minėtus etapus. Taigi pirmiausiai bus aptarta, kokie tekstai ir kodėl atrinkti analizei; tuomet aprašyta, kaip bus ieškomas emocinis diskurso potencialas, t.y. išskiriami tam tikri teksto komponentai ir kiti kriterijai, leidžiantys rasti užkoduotas emocines reikšmes bei susieti emocinį potencialą su konkrečiomis reikšmėmis; galiausiai bus pateikiami susisteminti duomenys bei remiantis darbe aptartomis teorinėmis perspektyvomis pateikiama jų interpretacija.

5. Duomenų analizė

5.1. Pirmasis etapas: tekstų atranka

Pirmajame etape atrenkami analizėje naudojami tekstai - oficialios kalbos, vieši pasisakymai, interviu ar informacinės, įkvepiančios kalbos. Nagrinėjamu atveju itin ryškiomis judėjime tampa Gretos Thunberg oficialiosios kalbos tarptautinėse institucijose ir susitikimuose, pavyzdžiui, Jungtinėse Tautose, Europos Parlamente, Pasaulio ekonomikos forume. Čia judėjimo lyderės kreipimaisi į pasaulio politinį elitą susilaukia didelio žiniasklaidos ir populiarių visuomenės veikėjų dėmesio, o po jų įprastai seka skambias Gretos frazes pažymintys žiniasklaidos straipsniai, pasisakymai socialiniuose tinklapiuose, diskusijos televizijos laidose ir kituose formatuose. Todėl pagrindinis dėmesys analizėje bus kreipiamas būtent į oficialiąsias judėjimo lyderės kalbas, o šalia jų taip pat bus nagrinėjami kiti G. Thunberg pasisakymai - judėjimo reklaminė vaizdo medžiaga, pramoginio tipo televizijos laidos, interviu ir pn. Įvairių tekstų kombinacijos naudą taikant pasirinktą metodologinį modelį pažymi ir Simon Koschut teigdamas, jog skirtingų formatų tekstų analizė leis susidaryti aiškesnį vaizdą bei siunčiamas emocines žinutes.⁴³ Tačiau autorius taip pat pabrėžia, jog tam tikros kalbos, išsakytos

⁴³ Ten pat, 281-283.

lūžiniais momentais ar įvykiais, tampa svarbiausiais atspirties taškais ir gairėmis, nes jų rėmuose veikėjui atsidaro platforma siųsti stipriausias emocines žinutes ir kurti norimas reikšmes. Būtent todėl analizėje pirmiausiai atspiriama nuo tarptautinėse institucijose ir susitikimuose išsakytų Gretos kalbų.

Svarbu atkreipti dėmesį ir į tai, jog analizuojamos tik šio judėjimo iniciatorės Gretos Thunberg kalbos, galimai konstravusios judėjimui specifinę visuomenės emocinę būseną, o ją aptariančių žiniasklaidos atstovų ar kitų visuomeninių veikėjų pasisakymai į analizę nebus įtraukiami. 1-oje lentelėje pateikiamas tyrime nagrinėjamų kalbų sąrašas.

1 lentelė

Kalba	Data	Vieta
"You can't just sit around waiting for hope to come"	2019-02-21	Briuselis, Belgija
Climate Action summit 2019	2019-09-23	Niujorkas, JAV
Speech at the National Assembly in Paris	2019-07-23	Paryžius, Prancūzija
"Our House is on Fire" 2019 World Economic Forum (WEF) in Davos	2020-01-21	Davosas, Šveicarija
Greta Thunberg challenging The World Economic Forum in Davos	2019-01-22	Reklaminis vaizdo įrašas <i>Youtube</i>
Speech addressing the COP24 plenary session	2018-12-12	Katovici, Lenkija
Speech to UN secretary general António Guterres in Katowice: "Our leaders behave like children"	2018-12-03	Katovici, Lenkija
School strike for climate - save the world by changing the rules Greta Thunberg TEDxStockholm	2019-01-27	Stokholmas, Švedija
Ellen TV Show	2019-11-02	Niujorkas, JAV

Nature now	2019-09-19	Reklaminis vaizdo įrašas <i>Youtube</i>
Greta Thunberg Is Leading a Global Climate Movement	2019-04-15	Reklaminis vaizdo įrašas <i>Youtube</i>
The Daily show interview with Trevor Noah	2019-09-14	Niujorkas, JAV
Climate activist Greta Thunberg speaks in EU parliament	2020-03-04	Strasbūras, Prancūzija

5.2. Antrasis etapas: tekstų emocinio potencialo ir analizės komponentų apibrėžimas

Šis etapas modelyje dar apibrėžiamas kaip „emocinio žemėlapis išdėstymas“ (ang. *Mapping the emotions*), kuriame svarbiausia yra nusistatyti gaires, kaip bus ieškoma emocinio potencialo ir kokie emociniai išsireiškimai pagrindžia tam tikrą surinktų duomenų interpretaciją bei keliamas tezes. Tą padaryti galima analitiškai atskiriant aprašomąją vartojamų žodžių reikšmę nuo jų konotacinių reikšmių, t.y. įžvelgiant jos šalutinę reikšmę ir santykį su kitomis sąvokomis. Kitaip tariant, šiame etape bus siekiama parodyti, kokia „emocinė reikšmė“ yra siejama su specifiniais teksto komponentais ir ką jie implikuoja darbe keliamam klausimui. Taip bus užčiuopiamas lyderės kalbomis perduodamas emocinis potencialas, formuojantis specifinę visuomenės emocinę būseną klimato kaitos klausimu.

S. Koschut antrajame modelio etape siūlo naudoti šiuos emocinį potencialą atskleidžiančius įrankius: 1) emocinius žodžius (ang. *Emotion terms*); 2) konotacijas; 3) metaforas; 4) palyginimus ir analogijas. Pirmajai grupei priskiriami tiesiogiai su emocijomis besisiejantys žodžiai - *baimė, pyktis, meilė, neapykanta* ir t.t. Konotacijos emocinį potencialą atskleidžia per afektyviai „užkrautus“ žodžius, t.y. turi tam tikrą teigiamą arba neigiamą reikšmę ir dėl to neišvengiamai klausytojui sukelia emociją, pavyzdžiui, *genocidas, teroristas, draudimas*. Prie konotacijų priskiriami ir lingvistiniai markeriai (ang. *Linguistic markers*), kurie dažniausiai pabrėžia laiką arba intensyvumą, pavyzdžiui, *niekada nesibaigiantis, stipriai, labai, įspūdingai*. Tokie žodžiai, pasak S. Koschut, padeda parodyti tam tikro išsireiškimio emocinę vertę, todėl didelį emocinį potencialą turinčios viešosios kalbos turėtų pasižymėti gausiu tokių lingvistinių markerių vartojimu.⁴⁴ Galiausiai, metaforos, palyginimai ir

⁴⁴ Ten pat, 284.

analogijos yra labiausiai siejamos su vaizdingumu, kuris yra vienas esminių emocinalios kalbos komponentų.⁴⁵ Jie leidžia vaizdingai „užkoduoti“ emocines reikšmes, iliustruoti emocines būsenas ir konceptualizuoti išsireiškimus vaizdingomis priemonėmis. Tad nagrinėjant Gretos Thunberg kalbas ir apibrėžiant jose slypintį emocinį potencialą, bus ieškoma šių modelyje išryškinamų teksto komponentų, siejant juos su tam tikromis emocinėmis reikšmėmis.

Kita svarbi šio etapo dalis yra „Savęs ir kito“ perskyra, kuri išryškėja kalbėtojui naudojant išsireiškimus, vienaip ar kitaip apibrėžiančius „savo“ - judėjimo dalyvių ar jos potencialių narių grupę - ir „kitų“ grupę - prieš kuriuos mėginama sukilti ir iš kurių siekiama kažko išsireikalauti. Būtent šioje perskyroje gali reikštis daug emocinio potencialo, nes siekiant patraukti visuomenę į *savųjų* pusę, o *kitiems* priskirti kaltę ir atsakomybę, taip tikintis pokyčių, emocijos gali tapti puikiu įrankiu kurti specifinius šių grupių įvaizdžius ar skatinti grupių priešpriešą. Ši perskyra taip pat siejasi su metodologinio modelio prielaida, jog emocinės reikšmės padeda atskleisti ryšį tarp kalbos konstruojamų identitetų ir galios santykių tarp grupių.⁴⁶

Atliekant duomenų analizę šie aptarti modelio komponentai bus išskiriami kaip duomenų sisteminimo lentelės dalys - kategorijos, į kurias bus skirstomi Gretos Thunberg kalbose naudojami emociniai išsireiškimai, atitinkantys modelio komponentų bruožus. Reiškia, analizę sudaro šios kategorijos:

1. **Emociniai žodžiai:** tiesioginis referavimas į emocijas, pavyzdžiui, pyktis, meilė, baimė.
2. **„Savęs“ ir „kito“ perskyrą atskleidžiantys išsireiškimai:** žodžiai ar frazės, tam tikru būdu apibrėžiančios esamus ir potencialius *savo* grupės narius ir žodžiai ar frazės, apibrėžiančios *kitų* grupės narius; taip pat žodžiai ar frazės, kuriančios šių grupių priešpriešą.

3. Konotacijos:

- 1) „Užkrauti“ žodžiai (pozityviomis (P) arba negatyviomis (N) reikšmėmis);
- 2) Intensyvumą (I) arba laiką (L) žymintys lingvistiniai markeriai.

4. Vaizdingumo komponentai:

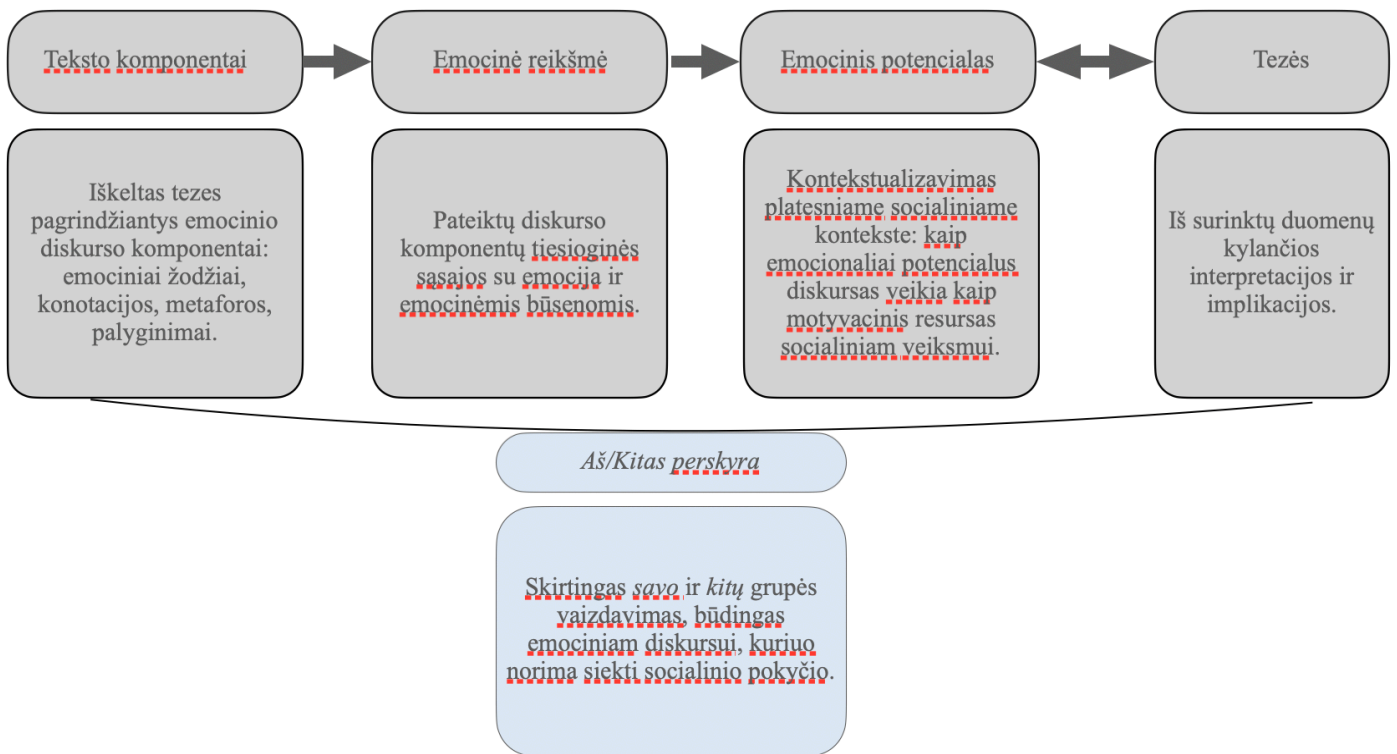
- 1) Metaforos;
- 2) Palyginimai ir analogijos.

Taigi, EDA modelyje pristatomas ir aptartas metodologines kryptis galima apibendrinti žemiau pateikiamoje lentelė (žr. *1 schema*), kuri bus naudojama kaip gairės interpretuojant tyrimo duomenis bei siejant juos su teoriniais atspirties taškais.

⁴⁵ Ten pat, 285.

⁴⁶ Ten pat, 277-281.

1 schema

Surinkus duomenis iš 1 lentelėje nurodytų Gretos kalbų, jie sisteminami ir išskirstomi pagal aukščiau aptartas emocinio diskurso analizės kategorijas: emociniai žodžiai, *savęs-kito* perskyra, konotacijos ir vaizdingumas (metaforos, palyginimai). Apačioje pateikiama dalis tyrimo duomenų lentelės (2 lentelė), parodanti, koku principu buvo atliekamas duomenų sisteminimas. Visi iš 1 lentelėje nurodytų kalbų surinkti duomenys pateikiami darbo Priede nr. 1.

2 lentelė

EMOCINIAI TERMINAI (TIESIOGINIS REFERAVIMAS)	AŠ/KITAS PERSKYRA	KONOTACIJOS (NETIESIOGINIS REFERAVIMAS)		VAIZDINGUMAS	
		Emociškai „užkrauti“ žodžiai (N - <i>negatyvus</i> ; P - <i>pozityvus</i>)	Lingvistiniai laiką (L) ir intensyvumą (I) pabrėžiantys markeriai	Metaforos	Palyginimai ir analogijos
But I fear that they are not	Our leaders wouldn't go on like you do	N - I want you to panic	I - Enormous	To act as if your house was on fire	Nature doesn't bargain and you cannot make deals with physics
Young people for hope	Fly around the world in business class	N - I want you to panic	I - Even stronger	To act as if your house was on fire	Like a castle built in the sand

How sad and angry	You wouldn't hold 3 emergency Brexit summits and no emergency summit regarding the breakdown of the climate and eco systems	N - despair and enormous sorrow	L - Around the year 2030. 10 years 259 days and 10 hours way from now	House from burning to the ground	But the Notre Dame will be rebuilt
Hate	People like me, are not allowed to vote	N - these "points of no return"	L - Irreversible chain reaction	It is almost like a castle built in the sand <...> The facade is so beautiful. But the foundations are far from solid.	Leaving the future living conditions for humankind to a 50/50 flip of a coin
I don't want your hope, I don't want you to be hopeful.	And that is why millions of children are taking it to the streets, school striking for the climate to	N - mass extinction	I - Extremely powerful	Our house is falling apart	So simple that even a small child can understand
Love	You need to listen to us - we who cannot vote	N - disastrous trends	L - Escaping from rapidly thawing	Our house is falling apart	There are no gray areas when it comes to survival
Hope	You need to listen to us - we who cannot vote	N - catastrophes	I - Absolutely necessary	Our house is falling apart	Carbon budgets that should and must become a new global currency
Start talking about hope	Literally in your hands now	N - ecological breakdown	I - Every major national scientific body	Our house is falling apart	The bigger your carbon footprint is, the bigger your moral duty
We do need hope	I ask you to please wake up	N - emergency	I - Up to ten thousand times	Our house is falling apart	If a few children can get headlines all over the world just by not going to school then imagine what we could all do together if we really wanted to
We need more than hope is action	I am after all just a 16 year-old schoolgirl from Sweden	N - crisis	I, L - drill everywhere else for decades	Our house is falling apart	So we can't save the world by playing by the rules. Because the rules have to be changed
Hope is everywhere.	We'll be watching you	N - crisis	L - It's 30 years too late	Our house is falling apart	As if there was a world war going on
Looking for hope	You have stolen my dreams and my childhood	N - crisis	L - And we are rapidly running out of time	Cathedral thinking	There are no gray areas when it comes to survival
Hope will come	You say you hear us	N - crisis	I - Everyone and everything has to change	Money and fairy tales of eternal economic growth	If a few children can get headlines all over the world just by not coming to school for a few weeks, imagine what we could all do together if you wanted to

Siekiant apibendrinti visus surinktus duomenis ir susidaryti vaizdą, kokie išryškėja emocinio diskurso komponentai, labiausiai pabrėžiami ar daugiausiai vartojami emociniai terminai bei išsireiškimai yra išskiriami 4 lentelėje, suskirstant juos pagal emocinio diskurso įrankius.

3 lentelė

Metodologinis įrankis	Svarbiausi vartojami terminai ir išsireiškimai
Emociniai žodžiai	<i>Fear, Hope/Hopeful, Love, Angry, Hate, Sad.</i>
Teigiamos konotacijos	<i>Climate Justice, Children, Grandchildren, Young, Cooperate, Work Together, Unite, Fight for future, Safe future.</i>
Neigiamos konotacijos	<i>Panic, Mass extinction, Crisis, Emergency, Breakdown, Failing/Fail/Failure, Not mature, Danger/Dangerous, Threat, Destroy, Wrong, Stealing.</i>
Laiko lingvistiniai markeriai	<i>Fast, Running out of time, Rapidly, Not enough time, We don't have time.</i>
Intensyvumą pabrėžiantys lingvistiniai markeriai	<i>Still time to act, We can still fix this.</i>
Metaforos	<i>Our house is falling apart; To act as if the house was on fire, because it is; this road of madness; Stealing their future.</i>
Palyginimai	<i>Acting like spoiled irresponsible children; Nature doesn't bargain and you cannot make deals with physics; like a castle built in the sand; so simple that even a small child can understand.</i>

Iš duomenų lentelių (2 lentelė, 3 lentelė, Priedas nr. 1) matyti:

1) Gretos Thunberg kalbose su emocijomis ir savijauta tiesiogiai besisiejantys išryškėja šie žodžiai: *Viltis, Viltį teikiantis* (ang. *Hope, Hopeful*); *Baimė* (ang. *Fear*); *Neapykanta* (ang. *Hate*); *Pyktis* (ang. *Angry*); *Meilė* (ang. *Love*).

2) Konotacijų skiltyje itin daug atsiranda negatyviai „užkrautų“ terminų, kurie be to dar yra dažnai kartojami ir pabrėžiami: *Krizė* (ang. *Crisis*); *Kritinė situacija* (ang. *Emergency*); *Žlugimas* (ang. *Breakdown*); *Grėsmė* (ang. *Threat*); *Nesėkmė, Nepavykti, Nesėkmingas* (ang. *Fail, Failure, Failing*); *Išnykimas* (ang. *Extinction*); *Panika, Panikuoti* (ang. *Panic*); *Sunaikinti* (ang. *Destroy*),

Pavogti (ang. *Steal*), *Pavojus, Pavojingas* (ang. *Danger, Dangerous*). Teigiamos konotacijos keliamos kur kas rečiau, tačiau jas vartojant pabrėžiami šie žodžiai ir išsireiškimai: *Saugi ateitis, kovoti už ateitį* (ang. *Safe future, Fight for the future*); *Vaikai, jaunimas* (ang. *Children, young people*); *Klimato teisingumas* (ang. *Climate Justice*); *Vienytis* (ang. *Unite*); *Bendradarbiauti* (ang. *Cooperate, Work together*).

3) Lingvistiniai markeriai, pabrėžiantys intensyvumą arba laiką, taip pat yra dažnai vartojami Gretos Thunberg kalbose. Žvelgiant į duomenis išryškėja tokie intensyvumą pabrėžiantys žodžiai, kaip *milžiniškas* (ang. *Enormous*), *galingas* (ang. *Powerful*), *masinis* (ang. *Massive*). Judėjimo lyderė kai kurių aspektų intensyvumą taip pat pabrėžia dažnai vartodama labiau bendrinius išsireiškimus ir frazes - *niekas, niekada* (ang. *No one, Nothing, Never*), *visur, visi* (ang. *Everywhere, everyone*). Tokie lingvistiniai markeriai įterpiami kalbant apie tai, jog niekas nėra daroma dėl klimato kaitos ir jog visi, ypač valdantieji, ignoruoja šią problemą. Kalbant apie laiką pažyminčius lingvistinius markerius pastebimi tokie išsireiškimai, kaip *senka laikas* (ang. *Running out of time*), *per vėlu* (ang. *Too late*), *greitas* (ang. *Fast*), *staigus, staigiai* (ang. *Rapid, Rapidly*), *dar turime laiko* (ang. *Still have time*).

4) Vaizdingumo apraiškų G. Thunberg kalbose taip pat randama daug - dažnai pasitelkiamos skambios metaforos ir palyginimai, kurie kartais vienoje kalboje kartojami daugiau nei keletą kartų siekiant jas pabrėžti. Pastebėtina dažnai iškeliamą planetos (Žemės), kaip namo analogija, kurią pademonstruoja kartojamos metaforos ir palyginimai: „*Our house is falling apart*”, „*To act as if your house was on fire*”, „*House from burning to the ground*”, „*It is almost like a castle built in the sand <...> The facade is so beautiful. But the foundations are far from solid.*”. Taip pat esama ir metaforų bei palyginimų, kuriais perteikiamas tam tikras cinizmas: „*Acting like a spoiled irresponsible children*”, „*They haven't done their homework*”, „*Once you have done your homework*”, „*Cathedral thinking*”, „*Money and fairy tales of eternal economic growth*”, „*Selling positive ideas*”.

Tokie duomenys parodo, jog Gretos Thunberg kalbose atpažįstami darbe taikomo metodologinio modelio komponentai: gausiai vartojami vaizdingumo elementai (metaforos, palyginimai ir analogijos), dažnai tiesiogiai referuojama į specifines emocijas ar savijautą, taip pat daug intensyvumą ir laiką pabrėžiančių žodžių bei konotacijų ir specifines asociacijas keliančių išsireiškimų. Vadinas, galima teigti, jog judėjimo lyderės kalbos pasižymi emociniam diskursui būdingais bruožais ir yra pripildytos emocinio potencialo.

5.3. Trečiasis etapas: duomenų interpretacija ir kontekstualizavimas

Siekiant suprasti, kokį socialinį efektą kuria surinkti diskurso analizės duomenys, reikalingas jų kontekstualizavimas ir interpretacija platesniame socialiniame kultūriniame kontekste, t.y. ką tam tikri išsireiškimai reiškia auditorijai ir koks gali būti kuriamas efektas. Šiame modelio etape atskirus emocinius išsireiškimus, surinktus antrame etape, reikia susieti su jų reikšmėmis specifinei auditorijai bei parodyti, kokios iš to gali būti keliamos implikacijos apie kitų veikėjų socialinį elgesį ir santykius.⁴⁷ Kitaip tariant, interpretacija ir kontekstualizavimas turi atskleisti, kaip surinkti Gretos Thunberg emociniai išsireiškimai tampa motyvaciniu šaltiniu socialinei mobilizacijai kovoje prieš klimato kaitą.

EDA metodologinis modelis duomenų interpretacijai, kuria siekiama atskleisti emocijų platesnį efektą, pateikia šias kryptis: 1) *Savęs/Kito* perskyros ir identitetų aiškinimas, t.y. kaip vaizduojama *savyjų* ir *kitų* grupės ir kiek intensyviai tai siekiama pabrėžti; 2) Tekstų tarpusavio sąsajų paieška, t.y. kaip siejasi nagrinėjamos kalbos, kokie emociniai išsireiškimai jose kartojasi ir t.t.; 3) Kokie kuriami įvairių subjektų įvaizdžiai, t.y. sąmoningas tam tikrų dalykų perteikimas, vaizdavimas. Šios kryptys nurodo, jog diskursu norima kurti kolektyvius standartus apie tai, kaip reikėtų jaustis mobilizuojamai grupei, kitaip tariant, siekiama individualią emociją padaryti kolektyvia.⁴⁸ Taip sukuriamas savumo ir priklausomybės tam tikrai grupei jausmas, o išreiškiamos vertybės, įsitikinimai ir normos kuria sinchronizuotas emocijas toje grupėje. Interpretuojant duomenis nurodyti atspirties taškai naudojami kaip gairės, leidžiančios atpažinti tam tikras pasikartojančias vartojamo diskurso kryptis, išsireiškimus ar frazes, kurios gali implikuoti apie veikėjo kalbomis keliamą efektą auditorijai. Duomenų interpretacijos pabaigoje šalia metodologinio modelio gairių surinktus duomenis bus mėginama susieti su darbe naudojamais teoriniais rėmais - James M. Jasper teoriniu modeliu apie judėjimams būdingas specifines emocijas ir tuos judėjimus išlaikančius priežastinius mechanizmus bei K. Lynggaard teorinėmis gairėmis.

Remiantis metodologiniais ir teoriniais atspirties taškais, duomenų interpretacijai galima išskirti dvi kryptis: emocijomis kuriami įvaizdžiai ir formuojama *aš-kito* perskyra. Taip turėtų būti atskleidžiama, kokius subjektų įvaizdžius vartodama emocinį diskursą Greta siekia perteikti auditorijai ir kaip tai siejasi su mobilizacijai palankia visuomenės emocine būkle. Tuomet nagrinėjama, kaip pateikiama *aš-kito* perskyra, kuri yra būdinga emociniam diskursui ir jo pagalba inspiruojamiems socialiniams judėjimams.

⁴⁷ Ten pat, 286.

⁴⁸ Ten pat, 287.

Emocijomis kuriami įvaizdžiai

Pirmiausiai verta atkreipti dėmesį, kaip yra vaizduojami tam tikri laiko momentai - dabartis ir ateitis. Žvelgiant į laiko lingvistinius markerius pagal vartojamus žodžius ir besikartojančius apibūdinimus išryškėja svarbūs skirtumai apibrėžiant dabarties ir ateities įvaizdžius: esama situacija apibūdinama kaip kritinė, kelianti nerimą ir sutrikimą, o ateičiai priskiriamas labiau įkvepiantis, viltį teikiantis įvaizdis. Pavyzdžiui, kalbant apie dabartį vartojami šie žodžiai ir frazės: „*How fast it is disappearing*”; „*No time to continue*”; „*It is happening now*”; „*Speed up the process*”; „*Not enough time to wait*”; „*Faster than ever*”. Taip pat vartojamos su emocijomis tiesiogiai besisiejantios frazės, pavyzdžiui, „*I want you to panic*”, o iš vaizdingumo elementų pasitelkiami tokie išsireiškimai: „*Our house is on fire*”; „*Pull the emergency break*”; „*This road of madness*”; „*As if there was a world war going on*”. Čia matyti, jog kuriamas neatidėliotinumą, baimės, skubotumo jausmas, kurstantis nerimą ir pasimetimą. Šalia tokio dabarties įvaizdžio formuojamas kitoks ateities paveikslas, labiausiai siejamas su viltimi ir tikėjimu, jog dabartį galime pakeisti. Tokios frazės, kaip „*There is still time to turn everything around*”; „*There is still time to act*”; „*We can still fix this*”, „*Save the future*” parodo, jog iš „tamsios dabarties” galima išeiti ir ateitis bus kitokia. Šiai nuotakai sustiprinti dažnai naudojamas ir pats žodis *viltis*, išskylantis šalia referavimų į ateitį („*Hopeful future*”, „*Hope will come*”), ir vaizdingi išsireiškimai, tokie kaip, „*The most reliable roadmap to guide to save the future living conditions*”.

Šalia dabarties ir ateities skirties G. Thunberg kalbose išryškėja ir pokyčio, kaip būtino ir skubaus veiksmo, vaizdavimas. Siekdama parodyti, jog norėdami turėti *viltimi* apibūdintą *ateitį*, kalbėtoja mėgina įtikinti, jog turime imtis skubių veiksmų, kad būtų pakeista nerimą ir baimę kelianti *dabartis*. Tokį pokyčio vaizdavimą pirmiausiai įrodo jo kontekste itin dažnai vartojami intensyvumą pabrėžiantys lingvistiniai markeriai: „*Absolutely necessary*”; „*Everyone and everything has to change*”; „*Not doing anything*”; „*To do everything in your power*”; „*The people all around the world in doing whatever it takes*”; „*Absolutely necessary to make it work on a global scale*”. Čia svarbu paminėti ir tai, jog to pokyčio įgyvendinimas priskiriamas plačiajai visuomenei parodant, jog gamta ir aplinkybės nesikeis, todėl turime keistis mes - žmonija. Planeta vaizduojama kaip prastėjančios situacijos pakeisti negalintis subjektas: „*Nature doesn't bargain and you cannot make deals with physics*”. Tuo tarpu žmonijai priskiriama atsakomybė veikti ir keisti situaciją: „*I ask you to please wake up*”; „*So we can't save the world by playing by the rules. Because the rules have to be changed*”. Pokytis skatinamas vartojant su mobilizacija ir sukilimu susijusius įkvepiančius išsireiškimus: „*If a few children can get headlines all over the world just by not going to school then imagine what we*

could all do together if we really wanted to"; „Join us”; „The people will rise to the challenge”. Tad matyti, jog pokytis vaizduojamas pabrėžiant jo būtinybę, skubotumą ir esamos situacijos keitimą iš pagrindų, taip pat įtikinėjant, jog šviesesnė ateitis yra „visuomenės rankose”, kuri turi imtis veiksmų. Visgi čia svarbu pridurti, kad į pasaulio visuomenę kreipiamasi išskiriant tam tikras grupes, kurioms taip pat priskiriami skirtingi įvaizdžiai ir savybės.

Pavyzdžiui, kalbose yra pabrėžiama kartų perskyra, t.y. tarp vaikų bei jaunimo ir vyresniosios kartos. Ši skirtis dažniausiai parodoma teigiant, jog jaunimas nusipelno saugios ateities, o vyresnioji karta ne tik turi atsakomybę perleisti „švarią planetą”, bet ir patys, kaip tėvai ir seneliai, nori suteikti ramią ir šviesią ateitį jaunesniajai kartai. G. Thunberg, kreipdamasi į vyresnius, naudoja emocinę prieigą apeliuojant į jų jautrumą, rūpestį, meilę vaikams ir kaltės bei atsakomybės jausmą: „In order to give us the safe future”; „For the sake of your children, for the sake of your grandchildren”; „When your children set up the fire alarm you went outside to smell the air and declared that the house is really on fire.”; „You are giving up everything you can to save future of your children”; „Burden you leave to us children”.

Skirstant visuomenę į jaunimą ir vyresniąją kartą, pastaroji dar yra padalinama formuojant kitokį pasaulio politinio elito įvaizdį nei plačiosios visuomenės. Matyti, kaip kalbėtoja kuria negatyvų politinio elito įvaizdį ne tik priskirdama šiai grupei neigiamas savybes, bet ir siedama ją su išdavyste, kaltės jausmu ir kitais neigiamais aspektais. G. Thunberg tokį politinio elito įvaizdį kuria daugiausiai pasitelkdama neigiamas konotacijas ir vaizdingumo - metaforų, palyginimų ir analogijų - įrankius. Būtent čia ir išryškėja emociniam diskursui itin svarbi *Mes-kiti* arba, kitaip, *aš-kito* perskyra, kuri G. Thunberg atveju pažymi skirtį tarp politinio elito ir plačiosios visuomenės.

Tad prieš pereinant prie platesnės šios skirties analizės svarbu pridurti, jog su ja siejasi ir prieš tai aptarti tam tikrų subjektų kuriami įvaizdžiai: nerimą, baimę kelianti bei neteisingai susiklosčiusi dabartis ir galimai šviesesnė ateitis, kurios nusipelnė jaunesnioji karta bei kurią norint pasiekti yra būtinas skubus esminis pokytis. Šį pokytį įgyvendinti gali plačioji pasaulio visuomenė, susivienijusi ir sukilusi prieš politinį elitą. Dabarties ir ateities laiko momentai Gretos kalbose suskirstomi ir apibūdinami naudojant laiko lingvistinius markerius ir priskiriant jiems specifines emocijas arba skatinant tam tikrą savijautą, iš kurių *baimė ir panika* siejama su dabartimi, o *viltis* - su ateitimi. Šviesesnė ateitis emocinio diskurso priemonėmis vaizduojama tik per esminį pokytį, skatinamą kuriant visuomenėje *neatidėliotumo*, *nerimo* ir *skubotumo* jausmą bei keliant sukilimo ir vienijimosi nuotaikas. Siekiant apibrėžti, kas atsakingas dėl susiklosčiusios neteisingos klimato padėties ir prieš ką reikėtų sukilti, diskurse itin svarbi tampa *Aš-Kito* arba *Mes-Kitų* perskyra, kuri atlieka svarbų vaidmenį mobilizuojant visuomenę sukilimui.

Aš/Kitas perskyra

Perskyra tarp *manęs/mūsų* ir *kito/kitų* grupių išskiriama tiek taikomame metodologiniame modelyje, tiek teoriniuose emocijas ir mobilizaciją aiškinančiuose atspirties taškuose. Čia svarbu suprasti, kaip yra apibrėžiamos *mūsų* ir *kitų* grupės, kokie joms priskiriami įvaizdžiai ir taip pat, ar kuriama šių grupių priešprieša. Skirstymas į priešingas stovyklas ir siekis patraukti visuomenę į *savųjų* pusę padeda socialiniam judėjimui įgyti didesnę masą ir sėkmingiau siekti tikslų. G. Thunberg kalbose ši perskyra pasidaro itin ryški išskiriant pasaulio politinį elitą, kaip *kitų* grupę, o jaunąją kartą ir juos palaikančią vyresniųjų kartą, kaip *mus*. Nors ir anksčiau aptarta kalbose taip pat išryškėjusi kartų perskyra, visgi svarbiausia skirtimi mobilizuojant visuomenę nagrinėjamu atveju akivaizdžiai tampa *kitais* išskiriant pasaulio lyderius, o likusią visuomenės dalį suprantant kaip *savus* arba galimai *savus*, jei jie prisijungtų ir palaikytų judėjimą. Taigi šioje dalyje bus siekiama plačiau interpretuoti ir suprasti, kaip G. Thunberg kalbose tokia perskyra kuriama emocinio diskurso pagalba ir kokį vaidmenį atlieka mobilizuojant visuomenę klimato kaitos judėjimui. Remiantis su *mūsų-kitų* perskyra susijusiomis frazėmis ir išsireiškimais, bus atskleidžiami šių grupių kuriami įvaizdžiai, su tuo susijusios visuomenės emocinės būsenos ir veiksmai.

Pirma, svarbu aptarti pasaulio politiniam elitui priskiriamus bruožus ir savybes. Čia galima pastebėti kelias išryškėjusias kryptis: grupės narių apibrėžimas ir aiškus įvardinimas, negatyvaus jų įvaizdžio kūrimas ir sąsajos su tam tikra emocine būsena. Tokios frazės kaip, „*People in power*”; „*Our political leaders*”; „*Companies and politicians*”; „*Some people - some companies and some decision makers in particular*”, parodo, jog siekiama aiškiai įvardinti pasaulio politinių lyderių grupę esminiu veikėju, su kuriais siejama prasta dabartinė situacija. Šalia to iškart keliama atsakomybė dėl neteisingų veiksnių ir kaltinimai: „*You are failing us*”; „*You have ignored these facts*”; „*No political will*”; „*You only talk about moving forward with the same bad ideas that got us into this mess*”; „*You cheat*”; „*The legacy of our political leaders will be the greatest failure in human history*”. Iš duomenų matyti, kaip per negatyvias konotacijas ir vaizdingus pasisakymus politinis elitas siejamas su nesėkme, neteisybe ir neatsakingu elgesiu. Tokios konotacijos neišvengiamai kuria auditorijos pasipiktinimo ir nusivylimo emocinę būseną, o ją dar labiau sustiprina visai kitoks *savo* (*mūsų*) grupės apibrėžimas.

Savųjų grupė apibrėžiama siejant ją tiek su jaunimu ir vaikais, pradėjusiais streikuoti klimato kaitos judėjime, tiek su jaunąja karta apskritai, kuriai reikalinga saugi ateitis („*Us children*”; „*We children*”; „*Our future*”). Šalia to iškyla ir gailėsčio motyvai, kurie sustiprinami būtent emocionalių išsireiškimų pagalba: „*You say you love your children*”; „*The burden you leave to us children*”; „*You*

need to listen to us - we who cannot vote". Tokiu savo grupės apibrėžimu neapsiribojama - jis išplečiamas pritaikant jį visai pasaulio visuomenei, kuri turėtų suprasti klimato kaitos grėsmę ir prisijungti prie jaunimo inicijuoto judėjimo. Tai daroma įvardinant *savųjų* grupę, kaip tiesiog *žmonių* (ang. *people*), kurie atsiduria kitoje stovykloje nei juos atstovaujantis politinis elitas. Reiškia, *mūsų* grupėje yra judėjimo iniciatoriai vaikai ir plačioji visuomenė - suaugusieji, kurie jaučiasi atsakingi ir savo vaikams nori saugios ateities. Pastebėtina ir tai, jog *vaikų* sąvoka dažnai vartojama ironizuojant bei kuriant įspūdį, jog kaip tikrieji vaikai elgiasi būtent *kitų* grupė - pasaulio politiniai lyderiai. Pavyzdžiui, ironiją galima įžvelgti tokiose frazėse, kaip „*I am after all just a 16 year-old schoolgirl*”; „*We children are exaggerating*”; „*And since our leaders behaving like children, we will have to take the responsibility*”. Vartojama ironija leidžia piešti dar negatyvesnę *kitų* grupės paveikslą: nesubrendę („*You are not mature enough*”), neatsakingi („*They haven't done their homework*”), nesąžiningi („*You cheat*”). Kalbėtoja taip pat siekia pademonstruoti, jog neišpildytą suaugusiųjų atsakomybę į savo rankas perima vaikai („*We become the bad guys who have to tell the people*”), o tai prisideda prie pozityvesnio savo grupės įvaizdžio kūrimo. Pasitelkiant ironiją dar labiau pabrėžiama šių grupių perskyra, o su *vaikų* karta besisiejiančios negatyvios savybės, tokios kaip nebrandumas, neatsakingumas, ironizuojant priskiriamos būtent *kitų* grupei.

Priešprieša toliau stiprinama politiniam elitui priskiriant neteisybės ir kaltės dėl susiklosčiusios situacijos sąsajas. Pavyzdžiui, teiginiai apie pavogtą ateitį ir svajones („*You have stolen my dreams and my childhood*”; „*Political leaders have wasted decades through denial and inaction*”) ne tik parodo politinio elito kaltę, bet ir kelia gailestį *vaikų* - *mūsų* grupei. Neteisybės rėmas toliau kuriamas vartojant *kitų* grupę gėdinančius išsireiškimus apie jų keliones verslo klasėmis, beprasmius susitikimus ir pažadus („*3 emergency Brexit summits and no emergency summit regarding the breakdown of the climate*”). Gėdos jausmas emocijų tyrimų kontekste laikoma viena esminių emocijų būsenų, kurią kurstydami veikėjai siekia tam tikrų rezultatų.⁴⁹ G. Thunberg diskurse jis iškyla itin dažnai siekiant neigiamai apibūdinti pasaulio politinį elitą ir skatinti visuomenės nusivylimą.

Galiausiai, šalia neteisybės rėmo, siejamo su negatyviu *kitų* įvaizdžiu ir kalte bei kur kas pozityvesniu savo grupės apibrėžimu, imama reikalauti atsakomybės ir siekiama parodyti, jog su tokia situacija nebebus taikstomasi. G. Thunberg atsakomybės jausmą ir savotišką valdančiųjų išgastį siekia formuoti pabrėždama, jog juos stebės visos jaunosios kartos, kurios neatleis, jei politinis elitas ir vėl juos nuvils („*We'll be watching you*”; „*We will not let you get away with this*”). Taip siekiama

⁴⁹ Asli Ilgit, Deepa Prakash, „Making Human Rights Emotional: A Research Agenda to Recover Shame in “Naming and Shaming.” *Political Psychology*, 40(6), 2019. 1297-1313. <<https://doi.org/10.1111/pops.12616>> [Žiūrėta 2020 01 04].

pademonstruoti judėjimo rimtumą, nepaisant to, jog jo pagrindiniai iniciatoriai yra vaikai, kurių nuomonę ir tokius veiksmus valdantieji linkę vadinti perdėtais ar nebrandžiais. Tiek pateikiami skirtingi grupių įvaizdžiai, tiek formuojamas neteisingos situacijos rėmas, atsakomybės ir kaltės priskyrimas politiniam elitui neišvengiamai skatina visuomenės nusivylimo nuotaikas, priešpriešą ir parodo, kaip toks grupių įvaizdžių sukūrimas *Aš-Kito* perskyros kontekste pereina į mobilizaciją įkvepiančią emocinę būseną.

Svarbiu čia tampa ir galios (ang. *power*) termino vartojimas, per kurį apibrėžiamos skirtingos judėjimo stovyklos: „*People in power*” - *kitų* grupė/politinis elitas; ir „*People too far away from power*” - *mūsų* grupė/žmonės ne valdžioje. Šalia iškeliamas kitokios, ne su valdžia susijusios ir iš visuomenės kylančios galios paveikslas: „*To do everything in your power*”; „*We as individuals should use the power of democracy to make our voices heard and to make sure that people in power cannot continue to ignore this.*”; „*The people will rise to the challenge*”. Reiškia, Greta siekia nuteikti visuomenę imtis veiksmų, kurie turi galios keisti politinio elito elgesį arba patį politinį elitą. Emocinio diskurso priemonėmis *kitiems* sukuriamas neigiamas įvaizdis, priskiriama atsakomybė už blogai susiklosčiusią situaciją ir perteikiama neteisybės, pasipiktinimo ir nusivylimo jausmas visuomenėje. Šalia tokios būsenos Greta siekia įkvėpti viltį pateikdama išeitį - jungtis į judėjimą, kuris parodytų, kam priklauso tikroji galia ir taip išsireikalautų pokyčio.

Taigi matyti, jog Gretos kalbose išryškėja socialiniams judėjimams svarbi *Aš-Kitas* perskyra tarp politinio elito ir visuomenės su jaunimu, kaip judėjimo lyderiais, priešakyje. Emocinio diskurso įrankiais pateikiant priešingus *savo* ir *kitų* grupių paveikslus, taip pat pastaruosius aiškiai pastatant į kaltųjų poziciją, o save - į nuskriaustųjų, visuomenėje kurstomas į konkrečią grupę nukreiptas nusivylimas, pyktis ir noras keisti esamą padėtį susivienijus su tą pačią būseną patiriančią visuomene.

5.4. Duomenų analizės apibendrinimas

Taikant emocinio diskurso analizės (EDA) modelį galima pamatyti, kaip G. Thunberg kalbose gausiai vartojami emocinio diskurso įrankiai - emociniai išsireiškimai, laiko ir intensyvumo lingvistiniai markeriai, konotacijos, metaforos ir palyginimai - pripildo kalbas emocinio potencialo. Šis potencialas nukreipiamas formuojant specifinius subjektų įvaizdžius bei kuriant aiškia *Aš-kitas* perskyrą tarp pasaulio visuomenės ir politinio elito. Taip emocinio diskurso pagalba formuojamas ryšys su auditorija ir kurstoma tam tikra visuomenės emocinė būseną, kuri yra palanki kalbėtojo siekiamiems tikslams įgyvendinti.

Apibendrinant duomenų analizę ir siekiant nuosekliai suvokti, kaip tokia visuomenės būklė yra kuriama G. Thunberg atveju, žemiau pateikiama lentelė (4 lentelė), kurioje susiejamos analizės eigoje

išskirtos kryptys (formuojami įvaizdžiai; *aš-kitas* perskyra) ir jų kuriama kolektyvi visuomenės emocinė būsena bei tai pagrindžiantys įrodymai - diskurso komponentai.

4 lentelė

	Įrodantys metodologiniai įrankiai, diskurso komponentai ir išsireiškimų pavyzdžiai	Kuriamas efektas auditorijai (kolektyvios emocinės būsenos skatinimas)
Formuojami įvaizdžiai		
Neteisinga, kritinė, nerimą ir baimę kelianti dabartis.	Laiko lingvistiniai markeriai („ <i>No time to continue</i> ”); tiesioginės emocijų sąsajos („ <i>I want you to panic</i> ”); metaforos („ <i>Our house is on fire</i> ”).	Neatidėliotinumumas; skubotumas; baimė.
Vilties teikianti ir įkvepianti ateitis.	Laiko lingvistiniai markeriai („ <i>There is still time to act</i> ”); tiesioginės emocijų sąsajos („ <i>Hope will come</i> ”); metaforos („ <i>The most reliable roadmap to guide to save the future</i> ”).	Tikėjimas; viltis
Skubus ir gyvybiškai būtinas pokytis.	Intensyvumą pabrėžiantys lingvistiniai markeriai („ <i>Absolutely necessary to make it work on a global scale</i> ”; <i>The people all around the world in doing whatever it takes</i> ”).	Atsakomybė (pokyčio įgyvendinimo priskyrimas visuomenei).
Pokytis turi iš esmės keisti sistemą ir jos taisykles.	Intensyvumą pabrėžiantys lingvistiniai markeriai („ <i>Everyone and everything has to change</i> ”); metaforos („ <i>Because the rules have to be changed</i> ”).	Užuomazgos į mobilizaciją - kreipimasis į plačiąją visuomenę.
Kartų perskyra: saugios ateities dėl klimato kaitos neturintis jaunimas ir už tai atsakinga vyresnioji karta.	Pozityvios konotacijos („ <i>For the sake of your children, for the sake of your grandchildren</i> ”), negatyvios konotacijos („ <i>Burden you leave to us children.</i> ”).	Atsakomybė; gailestis; meilė; jautrumas.

Visuomenės ir elito perskyra, pereinanti į pagrindinę <i>Mes-Kiti</i> perskyrą.	Negatyvios konotacijos („ <i>Our political leaders are failing us</i> ”).	Neteisybės jausmas (demonstruojama politinio elito kaltė dėl susiklosčiusios neteisingos situacijos).
<i>Aš-kitas (Mes-Kiti) perskyra</i>		
<i>„Kitų” grupė</i>		
Apibrėžimas, kaip žmonių grupės, kurie yra „arčiau valdžios”, tačiau nesuvaldo dabartinės kritinės situacijos.	Negatyvios konotacijos („ <i>The legacy of our political leaders will be the greatest failure in human history</i> ”).	<i>Savęs</i> priskyrimas tam tikrai grupei (šiuo atveju visuomenei, kurios neatstovauja politinis elitas).
Negatyvaus įvaizdžio formavimas: neatsakingumas, neteisingumas, atsakomybės už blogą padėtį priskyrimas, kaltinimas ir gėdos kurstyimas.	Negatyvios konotacijos („ <i>You have stolen my dreams and my childhood</i> ”); metaforos („ <i>They haven't done their homework</i> ”).	Nusivylimas; pyktis (nukreipta į <i>kitų</i> grupę).
Pašaipia per ironiją: nebrandaus vaikiško elgesio vaizdavimas.	Palyginimai („ <i>And since our leaders behaving like children, we will have to take the responsibility</i> ”); laiko lingvistiniai markeriai („ <i>Political leaders have wasted decades through denial and inaction</i> ”).	Nepasitikėjimas, nusivylimas (nukreipta į <i>kitų</i> grupę).
<i>„Mūsų” grupė</i>		
Apibrėžiamas per dvi visuomenės grupes, kuri yra „toliau” nuo valdžios: 1) Saugios ateities nusipelnęs jaunimas; 2) Savo vaikus mylinti ir atsakinga vyresnioji karta - plačioji visuomenė.	Teigiamos konotacijos („ <i>For the sake of your children, for the sake of your grandchildren</i> ”); tiesioginis referavimas į emociją („ <i>You say you love your children</i> ”); metaforos („ <i>When your children set up the fire alarm you went outside to smell the air and declared that the house is really on fire.</i> ”).	Atsakomybė; gailestis; jautrumas (susitapatinimas su kiekvienu individu per asmenines emocijas).
Pozityvaus įvaizdžio formavimas: atsakingi vaikai, kurie nusipelno saugios ateities, o ne taikstyti su neteisingsomis pasekmėmis.	Teigiamos konotacijos („ <i>In order to give us the safe future</i> ”); Metaforos („ <i>Burden you leave to us children</i> ”).	Atsakomybė (vyresnieji turi kovoti ir ginti savo vaikų ateitį).

Atsakomybės ir atskaitomybės skatinimas.	Neigiamos konotacijos apie <i>kitų</i> grupės atsakomybę („ <i>We will not you get away with this</i> ”).	Atsakomybė ir atskaitomybė (nukreipta į <i>kitų</i> grupę).
Pateikiamas sprendimas keisti situaciją pasinaudojant iš visuomenės kylančia žmonių galia - sukilimu ir protestu.	Intensyvumą pabrėžiantys lingvistiniai markeriai („ <i>To do everything in your power</i> ”); teigiamos konotacijos („ <i>The people will rise to the challenge</i> ”); tiesioginis referavimas į emociją („ <i>You say you love your children</i> ”); teigiamos konotacijos („ <i>We as individuals should use the power of democracy to make our voices heard and to make sure that people in power cannot continue to ignore this.</i> ”).	Vilties įkvėpimas ir mobilizacinės nuotaikos.

Aptartos *Aš-Kito* perskyros svarba pabrėžiama ne tik čia taikomame metodologiniame modelyje, bet ir James M. Jasper emocijas ir socialinius judėjimus jungiančioje teorijoje, nuo kurios atsispiriami šiame darbe keliant pagrindinį klausimą apie klimato kaitos judėjimui palankios emocijų aplinkos konstravimą.

Prisimenant James M. Jasper modelį svarbu pabrėžti dvi jo sudedamąsias dalis: judėjimui būdingų specifinių emocijų pasireiškimas ir emociju pagrindu paremti mobilizaciją skatinantys priežastiniai mechanizmai. Abi modelio dalys remiasi į prielaidą, jog socialinių judėjimų kontekste kylančios emocijos yra socialiai iššaukti ir tam tikrose situacijose įgyjami auditorijos reakcijų rinkiniai. Jie padeda kurti judėjimui palankią visuomenės būseną ir veikiant specifiniams teorijoje išskiriamiems priežastiniams mechanizmomams (moraliniai šokai, kaltė ir jos priskyrimas kitiems veikėjams, vieningas problemos rėminimas ir kolektyvus identitetas) palaiko judėjimo egzistavimą. Svarbu prisiminti ir tai, jog pati emocijos sąvoka darbe buvo apibrėžta pagal N. Crawford teoriją, pateikiančią emocijas kaip jausmus, kurie yra pajaučiami individualiai, tačiau šiems jausmams suteikiama reikšmė ir iš to kylantys veiksmai yra kognityviškai ir kultūriškai konstruojami. Toks

emocijų supratimas tinkamas James M. Jasper teoriniam modeliui, pabrėžiančiam emocijų neatsiejamumą nuo kultūrinio ir socialinio konteksto.⁵⁰ Reiškia, remiantis aptartais duomenimis reikia išskirti, kaip klimato kaitos judėjimo atveju pasireiškusios specifinės emocinės būsenos siejasi su James M. Jasper modelyje pabrėžiamomis emocijomis, kurios yra svarbios mobilizuojant socialinius judėjimus ir juos išlaikant. Antra, pagrįsti, kuris iš modelyje pateikiamų emocinių priežastinių mechanizmų labiausiai tinka paaiškinti G. Thunberg judėjimo sėkmę.

Remiantis teorija galima teigti, jog Gretos Thunberg kalbų skleidžiamos emocijos skatina formuoti specifinius visuomenės reakcijų rinkinius, kurie yra palankūs organizuojamo judėjimo išlikimui ir plėtrai. Skatinant specifinius reakcijų rinkinius kuriamas stipresnis ir socialinių veiksmą įkvepiantis kalbėtojo ryšys su auditorija, kurį taip pat pabrėžia ir taikomas metodologinis S. Koschut modelis. Iš surinktų duomenų matyti, jog G. Thunberg diskurse labiausiai išryškėja baimės, nerimo, nusivylimo, pykčio ir vilties emocinės apraiškos, kurias James M. Jasper priskiria prie reaktyvių ir tarpinės būsenos (nuotaikų) emocijų tipų. Baimės ir nerimo emocijos teorijoje taip pat siejamos su aplinkosaugos idėjomis paremtais socialiniais judėjimais, todėl paaiškina ir G. Thunberg diskurse matomas šių emocijų apraiškas. Galima teigti, jog Gretos atveju būtent šios reaktyvios emocijos sudaro jos judėjimui būdingą reakcijų rinkinį, kurį siekiama iššaukti visuomenėje ir taip sudaryti pagrindą socialiniam veiksmui. Skatinama baimė ir nerimas dėl dabarties, viltis ir tikėjimas šviesesne ateitimi bei į politinį elitą nukreiptas pyktis ir nepasitikėjimas. Teorija pažymi, jog reaktyvių emocijų rinkiniai visuomenėje iššaukiami per sąveiką su aplinka, t.y. reaguojant į kalbėtojo pasisakymus arba matant tokią pat reakciją iš kitų visuomenės narių. Pateikdama klimato kaitos judėjimui specifinį reakcijų rinkinį, paremtą baime, nerimu, pykčiu, nusivylimu ir viltimi ateityje, per sąveiką su auditorija Greta siekia kiekvienam individui kurstyti vienodą emocinę būseną, todėl visa grupė tam tikru klausimu ima jaustis panašiai. Reiškia, įvyksta teorijoje pabrėžiama individų socializacija į grupę per emocinę savijautą: Gretos diskurso keliamas reakcijų rinkinys skatina specifinę ir vieningą grupės emocinę būseną, taip paverčiant emocijas kolektyviomis ir vienijant visuomenę socialiniam judėjimui.

Teorijoje minimi judėjimus išlaikantys ir emociniu pagrindu paremti priežastiniai mechanizmai - moraliniai šokai, kaltės priskyrimas kitai grupei, specifinis problemos rėminimas, kolektyvus identitetas ir kognityvinis išlaisvinimo rėmas. Galima pastebėti, jog nagrinėjamu atveju labiausiai išryškėja kaltės priskyrimo kitai grupei ir specifinio problemos rėminimo mechanizmai. Kaltės priskyrimo kitai grupei dėl netenkinančios esamos situacijos mechanizmą pagrindžia Gretos diskurse

⁵⁰ Jeff Goodwin, James M. Jasper, „Emotions and Social Movements.” Kn. Jan Stets, Jonathan H. Turner (eds), *Handbook of the Sociology of Emotions. Handbooks of Sociology and Social Research*. Boston: Springer, 2006. 611-635. <https://doi.org/10.1007/978-0-387-30715-2_27> [Žiūrėta 2020 10 05].

ryški *aš-kito* perskyra tarp visuomenės ir pasaulio politinio elito, kurią sustiprina vartojamos būtent emociniam diskursui būdingos priemonės. Reiškia, Thunberg inspiruotą klimato kaitos socialinį judėjimą padeda išlaikyti mobilizuojamoje grupėje formuojamas suvokimas, jog už susiklosčiusią padėtį yra atsakingi konkretūs asmenys - *kiti*, o tuo tarpu *mūsų* grupė turi iš jų reikalauti atsakomybės ir skatinti esminį sistemos pokytį. Tai padaryti galima prisijungiant prie jos judėjimo, protestuojant ir demonstruojant, jog su esama padėtimi nebebus taikstomasi.

Čia nuosekliai išskyla antrasis priežastinis mechanizmas - specifinis problemos rėminimas, kuriuo siekiama perduoti visuomenei tam tikrą problemos suvokimą, naudingą kalbėtojo tikslams. G. Thunberg atveju duomenys parodo, jog problema pateikiama pabrėžiant neteisybę ir kurstant pasipiktinimo jausmą, tad išryškėja neteisybe paremtas problemos rėminimas. Kaip jau užsiminta teorinėje dalyje, James M. Jasper neteisingumo rėmą išskiria kaip vieną svarbiausių šio priežastinio mechanizmo formų, galinčių daryti didžiausią įtaką skatinant visuomenės mobilizaciją. Tokia teorijos ir surinktų duomenų sąsaja atskleidžia, jog G. Thunberg judėjimo sėkmę padeda paaiškinti emocinio diskurso pagalba formuojamas neteisybe ir į politinį elitą nukreiptu pasipiktinimu paremtas problemos suvokimas. Kiti teorijoje minimi priežastiniai mechanizmai, tokie kaip moraliniai šokai, kolektyvus identitetas ar kognityvinis išlaisvinimo rėmas, nėra aptinkami arba jie reiškiasi labai nežymiai, nes Gretos diskursas neatskleidžia referavimo į konkretų moralinį šoką, taip pat neišryškėja išskirtinis simbolinis *savųjų* grupės identiteto formavimas ar kognityvinio išlaisvinimo mechanizmas, paremtas manipuliacijomis apie judėjimo sėkmę. Reiškia, Gretos atveju pagrindinis vaidmuo tenka tarpusavyje susijusiems kaltės priskyrimo *kitų* grupei ir formuojamo neteisybės rėmo priežastiniams mechanizams.

Taigi, surinkti duomenys James M. Jasper socialinių judėjimų ir emocijų teorijos rėmuose atskleidžia, kaip Gretos Thunberg vartojamas emocionalus diskursas iššaukė visuomenėje vieningus reakcijų rinkinius, sudarytus iš baimės, nerimo, pykčio bei nusivylimo esama padėtimi, ir taip kolektyvizavo emocinę būseną visuomenėje, reikalingą mobilizacijai. Judėjimui struktūrą ir kryptį davė *aš-kito* perskyra paremti priežastiniai mechanizmai – kaltės priskyrimas politiniam elitui – *kitų* grupei ir problematiškos situacijos pateikimas per neteisybės rėmą bei nusivylimo kurstymą.

Prisiminus šiame darbe taip pat aptartas Kennet Lynggaard teorines gaires ir susiejant jas su tyrimo duomenimis, galima nustatyti, kaip išskirtose tarptautinių santykių ir emocijų teorinėse ašyse išsidėsto G. Thunberg įkvėptas klimato kaitos judėjimas. Iš autoriaus pažymimų trijų perskyrų - individualios ir kolektyvios emocijos; emocijomis ir racionalumu pagrįsti aiškinimai; savaimė kylančios emocijos ir strateginis emocijų panaudojimas - labiausiai vertėtų atkreipti dėmesį į pastarąją skirtį, kuri kyla iš emocijos, kaip politinio resurso suvokimo. Strateginis emocijų panaudojimas siekiant tam tikro tikslo pasireiškia klimato kaitos judėjimo atveju, nes surinkti duomenys parodo,

kaip veikėjo vartojamas emocinis diskursas kuria specifinę visuomenės emocinę būseną ir leidžia veikėjui pasiekti tikslą - mobilizuoti visuomenę. G. Thunberg judėjimą strateginio emocijų panaudojimo prieigai galima priskirti dar ir dėl to, jog čia atkreipiamas dėmesys į veikėjo komunikaciją su auditorija bei jos keliamas emocijas kitiems, kurios ir buvo analizuotos surinktų duomenų kontekste.

Čia galima pridurti ir pirmąją perskyrą, demonstruojančią emocijų priskyrimą individui arba kolektyviam dariniui, kurią aptariant teorinėje dalyje buvo daroma prielaida, jog klimato kaitos atvejis atsiduria arčiau struktūros ir kolektyvumo taško. Duomenys parodė, jog nepaisant individualiai keliamų emocijų ir reakcijų rinkinių, mobilizacijai įvykti reikalinga šios emocinės būsenos kolektyvizacija, kurią ir padeda įgyvendinti G. Thunberg vartojamas emocinio potencialo pripildytas diskursas. Galiausiai, emocijos ir racionalumo perskyroje pasiteisina spėjimas, jog šis judėjimas atsiduria arčiau emocijos ekstremumo, reiškiančio, jog emocijos yra neatsiejama tam tikrų procesų aiškinimo dalis. Racionalumo ekstremumas čia netinka, nes jame teigiama, jog racionalus veikėjas emocijas turėtų eliminuoti, o nagrinėtu atveju matoma, jog būtent emocijos atlieka esminį vaidmenį ir yra pasitelkiamos veikėjo siekiant iškelto tikslo.

Išvados

Darbe parodoma, kaip emocijų kolektyvizacija paskatino išskirtinio masto visuomeninį judėjimą prieš klimato kaitą, naudojant emocijas kaip įrankį labiau paveikti tarptautinę visuomenę ir sukurti susivienijimui palankią jos emocinę būseną. Judėjimo iniciatorės Gretos Thunberg kalbų analizė taikant S. Koschut emocinio diskurso modelį atskleidė, jog jos diskurse yra gausiai vartojami auditorijos emocijas kurstantys įrankiai, pademonstruojantys kalbose slypintį didelį emocinį potencialą. Darbe remiamasi James M. Jasper teorija apie emocijas ir socialinius judėjimus, kuri leido daryti prielaidą, jog šis potencialas bus nukreiptas konstruojant visuomenės specifinę emocinę būseną, nuteikiančią žmonės įsitraukti į protestą, o tam tikri priežastiniai mechanizmai palaikys šį judėjimą aktyvų. Surinkti duomenys ir jų analizė atsispiriant nuo išskirtų teorinio modelio prielaidų leidžia daryti kelias esmines išvadas ir atsakyti į darbe keliamą klausimą, kaip buvo konstruojama palanki emocinė aplinka Gretos Thunberg atveju, paskatinusi visuomenės mobilizaciją sprendžiant klimato kaitos problemą.

Pirmiausia, galima teigti, jog judėjimo iniciatorė į pasaulio bendruomenę kreipiasi naudodama emocinį diskursą, kaip įrankį, siekdama kurti stipresnį ryšį su auditorija ir paveikti jos būseną. Tai pagrindžia tokiam diskursui būdingų elementų - vaizdingų metaforų, palyginimų, referavimų į tiesiogines emocijas būsenas, lingvistinio laiko ir intensyvumo markerių - gausa Gretos Thunberg kal-

bose. Diskurso analizė taikant emocinio diskurso modelį atskleidė, jog Thunberg atveju šiomis priemonėmis visuomenėje kurstoma baimė, nerimas dėl ateities, nusivylimas politiniu elitu ir įkvėpimas veikti keičiant susiklosčiusią neteisingą situaciją. James M. Jasper teorija leidžia teigti, jog šiuo atveju kurstoma reaktyviomis ir pereinančių nuotaikų emocijomis paremta visuomenės būseną, naudojant iš baimės, nerimo, pykčio, nusivylimo ir vilties sudarytus reakcijų rinkinius. Emocinis potencialas nukreipiamas siekiant pirmiausiai paliesti kiekvieną klausytoją individualiai, o tada jų būseną kolektyvizuojama parodant, jog taip pat jaučiasi tam tikra visuomenės grupė. Ji yra suprantama kaip *savių*, o tuo tarpu pasaulio politinis elitas pateikiama kaip *kitų* grupė, kuriai kuriamas neigiamas įvaizdis.

Be jau minėtų lengvai Gretos kalbose pastebimų emocijų, tokių kaip baimė, panika, nerimas, viltis, slypi ir kiti jos emocinio diskurso bruožai - specifinių subjektų įvaizdžių kūrimas ir *aš-kito* perskyros stiprinimas, siekiant kurstyti susipriešinimą tarp visuomenės ir politinio elito. *Dabartis* vaizduojama priskiriant jai nerimo ir panikos būsenas dėl klimato kaitos, tuo tarpu apie *ateitį* kalbama referuojant į viltį ir dar kol kas turimas galimybes keisti situaciją. Skirtingo amžiaus kartos suvienijamos kreipiantis į vyresniąją, kaip atsakingą už jaunosios kartos ateitį ir besirūpinančią savo pačių vaikais, tad tokie jautrūs referavimai tampa puikiu įrankiu pasiekti kiekvieno individo emocijas. Iškeliamas skuboto, gyvybiškai svarbaus ir sisteminio pokyčio poreikis, įgyvendinamo visuomenės, kuri turi reikalauti atskaitomybės iš nieko nedarančio ir išsisukinėjančio politinio elito. Svarbiu tampa neteisingumo rėmas, kuris naudojamas *aš-kito* perskyrai stiprinti ir kurti neigiamą politinio elito įvaizdį: pasaulio politiniai lyderiai vaizduojami kaip vengiantys atsakomybės, neveiksnius ir nebrandūs. James M. Jasper teorija pabrėžia stiprią *aš-kito* perskyrą, kuri šiuo atveju taip pat dar ir siejasi su judėjimus išlaikančiais priežastiniais mechanizmais - kaltės priskyrimo *kitų* grupei ir problemos suvokimo formavimą per neteisybės rėmą.

Tad kolektyvios mobilizacinės nuotaikos visuomenėje yra kurstomos apjungus neteisybės jausmo rėmuose perteikiamus įvaizdžius, stiprią *aš-kito* perskyrą ir reaktyvių emocijų bei nuotaikų reakcijų rinkinius, sudarytus iš baimės, nerimo, nusivylimo, vilties. Reiškia, visuomenė yra suvienijama emociju pagrindu, t.y. sukuriama pirmiausiai kiekvieną individą paliečiančius reakcijų rinkinius, kurie jų būseną kolektyvizuoja tiek dėl skatinamo vienodo situacijos suvokimo, tiek dėl savęs priskyrimo teisingumo nusipelnusiai *savių* grupei ir politinio elito priskyrimo nesąžiningai *kitų* grupei. Iš tokios emocinės būsenos ir jos kolektyvizacijos kyla visuomenės narių veiksmas prisijungti prie judėjimo lyderės inicijuojamo protesto, todėl galima teigti, jog tai leidžia jai sėkmingiau siekti tikslo - mobilizuoti visuomenę sprendžiant klimato kaitos problemą.

Matyti, jog emocinis pagrindas šiame susivienijime atlieka svarbų vaidmenį ir pademonstruoja, kaip konkretūs emocinio diskurso įrankiai leidžia didesniu mastu paliesti visuomenę ir nuteikti ją tam tikram veiksmui. Taigi, atsakant į darbe keliamą klausimą, būtina pabrėžti Gretos atveju atskleistą

emocinio diskurso vartojimą, pasižymintį itin ryškia *mūsų-kitų* perskyra tarp politinio elito ir visuomenės, bei kalbose slypinčio emocinio potencialo nukreipimą stiprinant ryšį su auditorija ir kurstant mobilizacines nuotaikas. Tai judėjimo iniciatorei leido sukurti visuomenėje nusivylimo, nerimo būseną, pyktį ir neigiamą įvaizdį politiniam elitui bei paskatino pasaulio bendruomenės atsakomybę ir įkvėpimą veikti prisijungiant prie jos socialinio judėjimo.

Svarbu pridurti ir šio tyrimo trūkumus, kurie galėjo atsirasti dėl subjektyvumo apibrėžiant emocinio diskurso reikšmes, jas interpretuojant ir siejant su teoriniais atspirties taškais. Be to, kaip ir minėta metodologinėje dalyje, siekiant atlikti tikslesnę duomenų analizę ir ją orientuoti tik į judėjimo iniciatorės diskursą, tyrime neįtraukiami kitų veikėjų ar žiniasklaidos pasisakymai apie Gretos kalbas, kurių analizė taip pat gali turėti pridėtinės vertės aiškinant visuomenės reakciją į G. Thunberg kalbas. Visgi šie trūkumai nėra esminiai, nes netrukdyt atlikti numatytos duomenų analizės ir todėl nepaneigia tyrime daromų išvadų apie emocinio diskurso pagrindų vienijamą tarptautinį socialinį judėjimą prieš klimato kaitą.

Taigi šio atvejo analizė papildo „emocinio posūkio“ tarptautiniuose santykiuose tyrimų lauką, apjungiant emocijas, jų kolektyvizaciją ir šiuolaikinius socialinius judėjimus, vienijančius tarptautinę bendruomenę. Remiantis tyrimų lauką struktūruojančiomis Kennet Lynggaard teorinėmis gairėmis, ši analizė atskleidžia emocijų, kaip politinio resurso panaudojimą, siekiant mobilizuoti tarptautinę bendruomenę. Taip parodoma, jog emocijos šiuo atveju tapo neatsiejama tarptautinio proceso dalis, todėl tyrimas atsiduria arčiau emocionalumo ekstremumo taško, neleidžiančio eliminuoti emocijų ir apibrėžiančio jas kaip vieną svarbiausių veiksnių. Tyrimas taip pat prisideda mažinant empirinių atvejų nagrinėjimo trūkumą emocijų kolektyvizacijos ir tarptautinių santykių srityje, į ją įtraukiant ir šiuolaikinius socialinius judėjimus. Čia naudinga prisiminti aptartą Aritos Holmberg bei Aidos Alvinus tyrimą, kuriame taip pat buvo nagrinėtas Gretos atvejis, apie naujos formos abstrakčius socialinius judėjimus. Pastarųjų analizę būtų galima papildyti remiantis šio straipsnio išvadomis apie emociniu pagrindu kuriamą mobilizaciją ir jos pasireiškimą tokios formos kituose šių laikų judėjimuose.

Ateityje tyrimą būtų galima plėsti gilinant jį konkrečių kolektyvinių emocijų lauke, taip pat nagrinėjant iš galios santykių perspektyvos, kurios reikšmę emocijų ir socialinių judėjimų tyrimuose pažymi ir pats James M. Jasper⁵¹, taip pat Emma Huthinson⁵² ir kiti autoriai.⁵³ Remiantis emociniu

⁵¹ Jeff Goodwin, James M. Jasper, Francesca Polletta (ed.), *Passionate Politics. Emotions and Social Movements*. Chicago: University of Chicago Press, 2001.

⁵² Emma Hutchinson, Roland Bleiker, „Emotions, Discourse and Power in World Politics.” *International Studies Review*, 19(3), 2017. <https://www.researchgate.net/publication/323278597_Emotions_Discourse_and_Power_in_World_Politics> [Žiūrėta 2020 04 07].

⁵³ Johanna K. Moisander, Heidi Hirsto, Kathryn M. Fahy, „Emotions in Institutional Work: A Discursive Perspective.” *Organization Studies*, 37(7), 2016. 963-990. <<https://doi.org/10.1177/0170840615613377>> [Žiūrėta 2019 10 10].

diskursu formuojamais veiksmais būtų galima tirti, kaip jais siekiama keisti galių santykį tarp veikėjų ar grupių bei kaip gali būti valdomos emocijos siekiant didinti galią. Gretos atvejais parodė, kad paskatinus pasaulį jausti ir išgyventi tam tikrą emociją, galima jį suvienyti dideliems politiniams tikslams, nepaisant amžiaus, valstybių sienų ir priešiška nusiteikusio politinio elito.

Literatūros sąrašas

Ali, Safia Samee ir Elizabeth Chuck, „Greta Thunberg is Time's 2019 Person of the Year.” Niuorkas: NBC News, 2019. <<https://www.nbcnews.com/news/us-news/greta-thunberg-time-s-2019-person-year-n1099396>> [Žiūrėta 2020 01 15].

Bleiker, Roland ir Emma Hutchison, „Fear no more: Emotions and world politics.” *Review of International Studies*, 34, 2008. 115-135. <<https://pdfs.semanticscholar.org/2600/bde6d2925a8ac3ec1812bb5461c3a5dfd43b.pdf>> [Žiūrėta 2019 07 20].

Boiger, Michael ir Batja Mesquita, „The Construction of Emotion in Interactions, Relationships, and Cultures.” *Emotion Review*, 4(3), 2012. 221–229. <<https://doi.org/10.1177/1754073912439765>> [Žiūrėta 2020 01 14].

Chapman, Daniel A. , Brian Lickel ir Ezra M. Markowitz, „Reassessing emotions in climate change communication.” *Nature Climate Change*, 2017. <<https://www.nature.com/articles/s41558-017-0021-9>> [Žiūrėta 2019 10 30].

Crawford, Neta C., „The Passion of World Politics: Propositions on Emotion and Emotional Relationships” *International Security* 24(4), 2000. <https://www.jstor.org/stable/2539317?seq=1#page_scan_tab_contents> [Žiūrėta 2019 05 11].

Goodwin, Jeff ir James M. Jasper, „Emotions and Social Movements.” Kn. Jan Stets, Jonathan H. Turner (eds), *Handbook of the Sociology of Emotions. Handbooks of Sociology and Social Research*. Boston: Springer, 2006. 611-635. <https://doi.org/10.1007/978-0-387-30715-2_27> [Žiūrėta 2020 10 05].

Goodwin, Jeff ir James M. Jasper, Francesca Polletta (ed.), *Passionate Politics. Emotions and Social Movements*. Chicago: University of Chicago Press, 2001.

Goodwin, Jeff ir James M. Jasper, Francesca Polletta, „The Fall and Rise of Emotions In Social Movement Theory.” *Mobilization: An International Journal*, 5(1), 2000. <https://www.researchgate.net/publication/238736660_The_Fall_and_Rise_of_Emotions_In_Social_Movement_Theory> [Žiūrėta 2019 04 20].

Hall, Todd H. ir Andrew A. G. Ross, „Rethinking Affective Experience and Popular Emotion: World War I and the Construction of Group Emotion in International Relations.” *Political Psychology*, 40(6), 2019. 1357-1372. <<https://doi.org/10.1111/pops.12608>> [Žiūrėta 2019 12 29].

Hoef, Yuri ir Ryan O'Connor, „Sentimental Utility Theory: Interpreting the Utilization of Collective Emotions by the Political Elite Through the Erdoğan-Obama Friendship.” *Political Psychology*, 40(6), 2019. 1217-1233. <<https://doi.org/10.1111/pops.12611>> [Žiūrėta 2019 12 30].

Holmberg, Arita ir Aida Alvinus, „Children's protest in relation to the climate emergency: A qualitative study on a new form of resistance promoting political and social change.” *Childhood*, 27(1), 2019. 78-92. <<https://doi.org/10.1177/0907568219879970>> [Žiūrėta 2020 01 07].

Hutchinson, Emma ir Roland Bleiker, „Emotions, Discourse and Power in World Politics.” *International Studies Review*, 19(3), 2017. <https://www.researchgate.net/publication/323278597_Emotions_Discourse_and_Power_in_World_Politics> [Žiūrėta 2020 04 07].

Hutchinson, Emma, *Affective Communities in World Politics*. Cambridge: Cambridge University Press, 2016. <<https://doi.org/10.1017/CBO9781316154670>> [Žiūrėta 2019 04 03].

Hutchison, Emma ir Roland Bleiker, „Theorizing emotions in world politics | International Theory” Cambridge Core, 2014. <<https://www.cambridge.org/core/journals/international-theory/article/theorizing-emotions-in-world-politics/CB9EAC58A36E8184436746A5E6944235>> [Žiūrėta 2019 04 10].

Ilgit, Asli ir Deepa Prakash, „Making Human Rights Emotional: A Research Agenda to Recover Shame in “Naming and Shaming.” *Political Psychology*, 40(6), 2019. 1297-1313. <<https://doi.org/10.1111/pops.12616>> [Žiūrėta 2020 01 04].

Jasper, James M., „The Emotions of Protest: Affective and Reactive Emotions in and around Social Movements.” *Sociological Forum*, 13(3), 1998. 397-424. <https://www.researchgate.net/publication/237132185_The_Emotions_of_Protest_Affective_and_Reactive_Emotions_In_and_Around_Social_Movements> [Žiūrėta 2019 08 05].

Jasper, James M., „Emotions and Social Movements: Twenty Years of Theory and Research.” *Annual Review of Sociology*, 37, 2011. 285-303. <<https://doi.org/10.1146/annurev-soc-081309-150015>> [Žiūrėta 2019 09 29].

Koschut, Simon, „Speaking from the Heart: Emotion Discourse Analysis in International Relations.” Kn. Maeva Vlement, Eric Sangar (sud.), *Researching Emotions in International Relations: Methodological Perspectives on the Emotional Turn*. Springer International Publishing, 2018. <<https://doi.org/10.1007/978-3-319-65575-8>> [Žiūrėta 2019 09 17].

Koschut, Simon, Todd H. Hall, Reinhard Wolf, Ty Solomon, Emma Hutchison ir Roland Bleiker, „Discourse and Emotions in International Relations” *International Relations Review*, 19(3), 2017. 481-508. <<https://doi.org/10.1093/isr/vix033>> [Žiūrėta 2019 06 17].

Lynggaard, Kennet, „Methodological Challenges in the Study of Emotions in Politics and How to Deal With Them”. *Political Psychology*, 40(6), 2019. <<https://doi.org/10.1111/pops.12636>> [Žiūrėta 2020 01 10].

Marcus, George E. ir Michael B. Mackuen, „Anxiety, Enthusiasm, and the Vote: The Emotional Underpinnings of Learning and Involvement During Presidential Campaigns”. *The American Political Science Review*, 1993, 3 (87), 672-685. <<https://www.jstor.org/stable/2938743>> [Žiūrėta 2019 05 14].

Moisander, Johanna K. ir Heidi Hirsto ir Kathryn M. Fahy, „Emotions in Institutional Work: A Discursive Perspective.” *Organization Studies*, 37(7), 2016. 963-990. <<https://doi.org/10.1177/0170840615613377>> [Žiūrėta 2019 10 10].

Silbaugh, Katharine, „Developmental Justice and Voting Age.” *Fordham Urban Law Journal*, Boston University, 47(2), 2020. <<https://ssrn.com/abstract=3561706>> [Žiūrėta 2020 04 10].

Taber, Charles S. ir Milton Lodge, „The Illusion of Choice in Democratic Politics: The Unconscious Impact of Motivated Political Reasoning”. *Advances in Political Psychology*, 2016, 1 (37), 61-85. <<https://doi.org/10.1111/pops.12321>> [Žiūrėta 2020 02 07].

Thew, Harriet, Luce Middlemiss ir Jouni Paavola, „Youth is not a political position”: Exploring justice claims-making in the UN Climate Change Negotiations.” *Global Environmental Change*, 61, 2020. <<https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2020.102036>>. [Žiūrėta 2020 04 08].

Thunberg, Greta, „No One Is Too Small to Make a Difference.” London: Penguin, 2019. <<https://www.penguin.co.uk/books/315/315787/no-one-is-too-small-to-make-a-difference/9780141992716.html>> [Žiūrėta 2019 12 12].

Vlement, Maeva ir Eric Sangar, „Researching Emotions in International Relations: Methodological Perspectives on the Emotional Turn”, Palgrave Macmillan: Cham, 2018. <<https://doi.org/10.1007/978-3-319-65575-8>> [Žiūrėta 2019 03 15].

Wendt, Alexander, „The State as Person in International Theory” Cambridge University Press, 2004. <https://www.jstor.org/stable/20097917?seq=1#page_scan_tab_contents> [Žiūrėta 2019 05 08].

Priedai

Priedas Nr. 1

EMOCINIAI TERMINAI (TIESIOGINIS REFERAVIMAS)	AŠ/KITAS PERSKYRA	KONOTACIJOS (NETIESIOGINIS REFERAVIMAS)		VAIZDINGUMAS	
		Emociškai „užkrauti“ žodžiai (N - <i>negatyvus</i> ; P - <i>pozityvus</i>)	Lingvistiniai laiką (L) ir intensyvumą (I) pabrėžiantys markeriai	Metaforos	Palyginimai ir analogijos
But I fear that they are not	Our leaders wouldn't go on like you do	N - I want you to panic	I - Enormous	To act as if your house was on fire	Nature doesn't bargain and you cannot make deals with physics
Young people for hope	Fly around the world in business class	N - I want you to panic	I - Even stronger	To act as if your house was on fire	Like a castle built in the sand
How sad and angry	You wouldn't hold 3 emergency Brexit summits and no emergency summit regarding the breakdown of the climate and eco systems	N - Despair and enormous sorrow	L - Around the year 2030. 10 years 259 days and 10 hours way from now	House from burning to the ground	But the Notre Dame will be rebuilt
Hate	People like me, are not allowed to vote	N - These "points of no return"	L - Irreversible chain reaction	It is almost like a castle built in the sand <...> The facade is so beautiful. But the foundations are far from solid.	Leaving the future living conditions for humankind to a 50/50 flip of a coin
I don't want your hope, I don't want you to be hopeful.	And that is why millions of children are taking it to the streets, school striking for the climate to	N - Mass extinction	I - Extremely powerful	Our house is falling apart	So simple that even a small child can understand
Love	You need to listen to us - we who cannot vote	N - Disastrous trends	L - Escaping from rapidly thawing	Our house is falling apart	There are no gray areas when it comes to survival
Hope	You need to listen to us - we who cannot vote	N - Catastrophes	I - Absolutely necessary	Our house is falling apart	Carbon budgets that should and must become a new global currency
Start talking about hope	Is literally in your hands now	N - Ecological breakdown	I - Every major national scientific body	Our house is falling apart	The bigger your carbon footprint is, the bigger your moral duty

EMOCINIAI TERMINAI (TIESIOGINIS REFERAVIMAS)	AŠ/KITAS PERSKYRA	KONOTACIJOS (NETIESIOGINIS REFERAVIMAS)		VAIZDINGUMAS	
We do need hope	I ask you to please wake up	N - Emergency	I - up to ten thousand times	Our house is falling apart	If a few children can get headlines all over the world just by not going to school then imagine what we could all do together if we really wanted to
We need more than hope is action	I am after all just a 16 year-old schoolgirl from from Sweden	N - Crisis	I, L - drill everywhere else for decades	Our house is falling apart	So we can't save the world by playing by the rules. Because the rules have to be changed
Hope is everywhere.	We'll be watching you	N - Crisis	L - It's 30 years too late	Our house is falling apart	As if there was a world war going on
Looking for hope	You have stolen my dreams and my childhood	N - Crisis	L - And we are rapidly running out of time	Cathedral thinking	There are no gray areas when it comes to survival
Hope will come	You say you hear us	N - Crisis	I - Everyone and everything has to change	Money and fairy tales of eternal economic growth	If a few children can get headlines all over the world just by not coming to school for a few weeks, imagine what we could all do together if you wanted to
Waiting for hope to come	On my generation	N - Breakdown of the climate and eco systems	I - Everyone and everything has to change	Our house is on fire	So we can't save the world by playing by the rules. Because the rules have to be changed.
Hopeful	Simply not acceptable to us - we who have to live with the consequences	N - Breakdown of the climate and eco systems	I - Must all do the seemingly impossible.	Financial success has come with an unthinkable price tag	Acting like spoiled irresponsible children
Hopeful	You are still not mature enough	T - Moral duty	I - Or the millions of schoolchildren school striking	Very heart of future	They haven't done their homework
Hopeful	You are failing us.	T - To unite	I - A lot of people, a lot of politicians,	To act as if the house was on fire, because it is	Once you have done your homework
Hope		T - But it is not too late to act.	I - And not once, not one single time	Pull the emergency brake.	Hope is something you have to earn
Hope	The eyes of all future generations are upon you	T - The right to a future	I - Countless of human lives	You're stealing their future in front of their very eyes	In a crisis like this we need to think outside the box

EMOCINIAI TERMINAI (TIESIOGINIS REFERAVIMAS)	AŠ/KITAS PERSKYRA	KONOTACIJOS (NETIESIOGINIS REFERAVIMAS)		VAIZDINGUMAS	
Hopeful	And if you choose to fail us, I say: We will never forgive you.	N - All wrong	I - Everything and everyone	This road of madness	In order to give us the safe future
Panic	We will not let you get away with this	N - I should be back in school	L - once you realize how fast it is disappearing (<...> our remaining carbon dioxide)	To save that future	When your children set up the fire alarm you went outside to smell the air and declared that the house is really on fire. It was not a false alarm. But then you went back inside, finished your dinner and watched the movie without even calling the fire department.
Angry	A lot of people, a lot of politicians, business leaders, journalists say they don't agree with what we are saying	N - How dare you	I - almost no one is even aware	To save that future	When your house is on fire you don't wait a year
Love	We children are exaggerating	N - How dare you	L - Setting up these vague, distant dates	Selling positive ideas	You are giving up everything you can to save future of your children
	You are simply not mature enough to tell it like it is	N - How dare you	I - unprecedented changes in all aspects	Clean up your mess	The longer you keep running away from that truth, the bigger the betrayal towards your children
	Burden you leave to us children	N - How dare you	I - extreme powerful	We need to focus every inch of our being on climate change	
	We become the bad guys who have to tell people these uncomfortable things, because no one else wants to or dares to	N - Stolen	L - there is still time to turn everything around	They put the mess under the carpet for our generation to clean up and solve	
	We receive unimaginable amounts of hate and threats	N - People are suffering. People are dying	I - enormous amounts	Humanity is now standing at the crossroads. We must now decide which path now to take.	
	We are being mocked and lied	N - Mass extinction	I - greatest and most complex challenge	Stealing their future	

EMOCINIAI TERMINAI (TIESIOGINIS REFERAVIMAS)	AŠ/KITAS PERSKYRA	KONOTACIJOS (NETIESIOGINIS REFERAVIMAS)		VAIZDINGUMAS	
	And because you have ignored these facts	N - Failing to act	L - that Homo sapiens has have ever faced	Their future is being taken from them	
	Tell me what exactly do you do? And how do we do it without sounding alarmist?	N - Be evil	I - everywhere else, everyone	The most reliable roadmap to guide to save the future living conditions	
	People in power	N - Not mature	I - How incredible small that remaining carbon budget is	Nature doesn't bargain and you cannot make deals with physics	
	We children	N - Failing	L - Our rapidly disappearing carbon budgets		
	Companies and politicians	N - Betrayal	I - Everyone with any insight		
	Some people have chosen not to listen to us, and that is fine, we are after all just children	N - Never forgive;	I - Entire biosphere		
	But what do we do when there is no political will? What do we do when the politics needn't are nowhere in sight?	N - To fail us	I - Almost everything		
	Too few or too far away from power to make a difference	N - Urgency	I - Not doing anything		
	Some people - some companies and some decision makers in particular	N - Climate breakdown	I - Unimaginable amounts of money		
	To challenge those companies and those decision makers	n - Not mature	I - To do everything in your power		
	You only talk about moving forward with the same bad ideas that got us into this mess	N - Burden	I - The people all around the world in doing whatever it takes		

EMOCINIAI TERMINAI (TIESIOGINIS REFERAVIMAS)	AŠ/KITAS PERSKYRA	KONOTACIJOS (NETIESIOGINIS REFERAVIMAS)		VAIZDINGUMAS	
	You are not mature enough	N - Threats	I - A few children can get headlines all over the world		
	That burden you leave to us children	N - Mocked and lied	I - Enormous amounts of money		
	But I don't care about being popular. I care about climate justice and the Living Planet	N - Ignored	L - While there still was time to act		
	You say you love your children above all else and yet you're stealing their future	N - Crisis	L - Running out of time.		
	We have not come here to beg world leaders to care. You have ignored us in the past and you will ignore us again	N - Painfully	I - Real power		
	Our political leaders have failed us.	N - Basically nothing is being done	L - No time to continue		
	So we have not come here to beg the world leaders to care for our future. They have ignored us in the past and they will ignore us again.	N - Harm	I - But no one ever even mentions it		
	And since our leaders are behaving like children, we will have to take the responsibility	N - Changes required are still nowhere in sight	L - Going extinct every single day.		
	You would think the media and every one of our leaders would be talking about nothing else, but they never even mention it	N - Not in France, not in the EU, nowhere	I - Absolutely necessary to make it work on a global scale.		

EMOCINIAI TERMINAI (TIESIOGINIS REFERAVIMAS)	AŠ/KITAS PERSKYRA	KONOTACIJOS (NETIESIOGINIS REFERAVIMAS)		VAIZDINGUMAS	
	Are we evil? No of course not. People keep doing what they do because the vast majority doesn't have a clue about the actual consequences of our everyday life.	N - Biggest danger	L - Don't care even a second		
	The year 2078 I will celebrate my 75th birthday. If I have children or grandchildren, maybe they will spend that day with me. Maybe they will ask me about you, the people who were around back in 2018. Maybe they will ask why you didn't do anything while this still was time to act?	N - Real danger	I - When no one is doing anything to save that future		
	The most important facts, given by the finest science of that same school system, clearly means nothing to our politicians and our society?	N - Almost nothing is being done	I - Facts clearly means nothing		
	You cheat	N - Emergency is right here	I - The people will rise to the challenge		
	If you are saying that we are wasting our valuable lesson time, then let me remind you that our political leaders have wasted decades through denial and inaction	N - It will get worse	I - Headlines, radio, newspapers, you would never read or hear about anything else.		
	Join us	N - Still has excuses	I - absolutely necessary to make it work on a global scale		
	Most politicians don't want to talk to us. Good, We don't want to talk to them either.	T - Unite	L - Don't care even a second about it		

EMOCINIAI TERMINAI (TIESIOGINIS REFERAVIMAS)	AŠ/KITAS PERSKYRA	KONOTACIJOS (NETIESIOGINIS REFERAVIMAS)		VAIZDINGUMAS	
	When many politicians talk about school strike for climate, they talk about anything except for the climate crisis	N - The media has failed	L - That rapid change is required.		
	Many people	T - We still have everything in our own hands	I - Tens of thousands of dead people and whole nations leveled to piles of torn down buildings		
	Many people	N - Disaster of unspoken sufferings	I - Will affect my entire life		
	The legacy of our political leaders will be the greatest failure in human history	N - Crisis	L - Do or don't do right now, me and my generation can't undo in the future		
	Some people say	T - The main solution however is so simple that even a small child can understand it	I - No one is doing anything		
	We have started to clean up your mess	N - Very dangerous lie	I - If a few children can get headlines all over the world		
	I try to put pressure for people in power	N - Survival	I - Everything needs to change. ; D - And it has to start today.		
	This is your money, your taxes	T - We all have a choice	L - Speed up the process		
	Some people don't believe. I understand them because I did not believe myself at the beginning	T - That is up to you and me	I - Tens of thousands of children are striking in Brussels		
	Since you adults don't give a damn about my future I don't either	N - Climate crisis is a crisis that has never once been treated as a crisis	I - Hundreds of thousands are doing the same all over the world		

EMOCINIAI TERMINAI (TIESIOGINIS REFERAVIMAS)	AŠ/KITAS PERSKYRA	KONOTACIJOS (NETIESIOGINIS REFERAVIMAS)		VAIZDINGUMAS	
	We won't accept you risking our future	N - Threatens	L - Not enough time to wait		
	If the adults won't take responsibility, then we will have to	N - Uncomfortable and unprofitable	L - Not enough time to wait		
	People are not aware, they are not informed	N - I want you to panic	L - Rapidly declining;		
	People should push political movement because politics need to fix this. We as individuals should use the power of democracy to make our voices heard and to make sure that people in power cannot continue to ignore this	N - To act as if you would in a crisis	I - Extremely limited		
	We will not allow you to surrender on our future	N - Climate crisis	L - There is still time		
		N - Convenient lie	L - 11 years away		
		N - And someone is to blame	I - Unprecedented changes in all aspects of society need to taken place in this decade		
		N - Priceless values they are sacrificing	I - Absolutely necessary		
		T - For the sake of your children, for the sake of your grandchildren	I - Global scale		
		T - Climate Justice	I - Extremely powerful		
		N - Too scared of being unpopular	I - Huge planetary scale		
		N - Mess; N - bad ideas	I - Many scientists		

EMOCINIAI TERMINAI (TIESIOGINIS REFERAVIMAS)	AŠ/KITAS PERSKYRA	KONOTACIJOS (NETIESIOGINIS REFERAVIMAS)		VAIZDINGUMAS	
		N - Emergency	I - We are fighting for everyone's future		
			L - We can still fix this		
		N - Burden	I - Massive difference		
		T - Justice	L - Faster than ever		
		N - Civilization is being sacrificed	I - Massive scale		
		N - Our biosphere is being sacrificed	I - All around the world		
		N - It is the sufferings of the many	I - Everything counts		
		T - Children; N - stealing	L - For decades		
		N - A crisis without treating it as a crisis	L - Changing so fast		
		N - Run out of excuses	I - It became global		
		N - Start treating the crisis as a crisis	L - It's going so fast		
		N - Start treating the crisis as a crisis	I - Hundreds of thousands of children who are striking		
		N - Start treating the crisis as a crisis	L - Focus on one thing for a very long time		
		N - Start treating the crisis as a crisis	I - Enormous impact		
		N - Failed	L - It is happening now		

EMOCINIAI TERMINAI (TIESIOGINIS REFERAVIMAS)	AŠ/KITAS PERSKYRA	KONOTACIJOS (NETIESIOGINIS REFERAVIMAS)		VAIZDINGUMAS	
		N - We are facing an existential threat and there is no time to continue down this road of madness	I - Especially care		
		N - Mass extinction	I - Everything, all the impressions are so much, so big, so loud		
		N - Going extinct every single day.	I - We have unprecedented wealth and countless assets		
		T - Responsibility	I - We have lots of brilliant solutions, good will, countless of people ready to do everything they can to help.		
		N - Threatened our very existence	L - Above all, we do not have time		
		N - Restrictions	L - Rapidly disappearing		
		N - Illegal			
		N - I fell into depression			
		N - Sustainability crisis			
		N - Existential threat			
		N - Mass extinction			
		N - Mass extinction			
		N - Species going extinct every single day.			
		N - Climate crisis			

EMOCINIAI TERMINAI (TIESIOGINIS REFERAVIMAS)	AŠ/KITAS PERSKYRA	KONOTACIJOS (NETIESIOGINIS REFERAVIMAS)	VAIZDINGUMAS
		N - Evil	
		N - Crisis	
		N - Crisis	
		N - Crisis	
		N - Crisis	
		N - Dead people	
		N - No emergency meetings, no headlines, no breaking news	
		N - Means nothing	
		N - Spoiled, irresponsible children	
		N - Spoiled, irresponsible children	
		N - Cheat	
		T - Cooperate, work together; Fair way	
		N - Denial; wasting	
		N - Mess	
		T - Young people to save the world	
		T - Young people to save the world	
		T - Unite behind the science	
		N - Crisis	
		N - Crisis	
		N - Desperately trying	
		T - Protect	

EMOCINIAI TERMINAI (TIESIOGINIS REFERAVIMAS)	AŠ/KITAS PERSKYRA	KONOTACIJOS (NETIESIOGINIS REFERAVIMAS)	VAIZDINGUMAS
		N - Failure	
		N - Irreversible chain reaction	
		N - Impossible to deliver	
		N - This target is not enough, not sufficient to protect the children growing up today	
		T - Fighting for our future	
		N - Mess	
		N - But no one took it seriously	
		T - It is a gift to be different; N - In a society everyone thinks the same	
		N - Crisis	
		N - Drill	
		N - Mass extinction	
		N - Children like me are giving up their education to protests	
		T - To survive	
		N - Will not be enough	
		N - Ignore	
		N - Climate breakdown.	
		N - Destroy	
		N - Destroy	
		N - Destroy	

EMOCINIAI TERMINAI (TIESIOGINIS REFERAVIMAS)	AŠ/KITAS PERSKYRA	KONOTACIJOS (NETIESIOGINIS REFERAVIMAS)	VAIZDINGUMAS
		N - Extinct	
		N - Gone	
		N - Gone	
		N - Gone	
		T - Protect, restore	
		T - Protect, restore	
		N - Damaged	
		T - Simple	
		T - Amazing movements fighting for nature. Join them	
		N - Crisis	
		N - Crisis	
		N - Crisis	
		N - Crisis	
		T - Priority	
		N - Abstract threat	
		N - Strike	
		N - Strike	
		N - Strike	
		N - Strike	
		N - Absurd	
		N - Risk	
		N - Scare	
		T - People started joining me	
		T - Focus	

EMOCINIAI TERMINAI (TIESIOGINIS REFERAVIMAS)	AŠ/KITAS PERSKYRA	KONOTACIJOS (NETIESIOGINIS REFERAVIMAS)	VAIZDINGUMAS	
		N - Emergency		
		N - Risking our future		
		N - Direct threat		
		N - These consequences will face us		
		N - It will get worse		
		N - People are unaware		
		N - Concern		
		N - Wrong		
		N - Extreme events		
		N - How severe this crisis is		
		N - Mass extinction		
		N - People in power cannot continue to ignore this		
		N - Sacrificing our education against your inaction		
		T - Unite behind the science		
		T - Safe future		
		N - Existential threat against climate crisis		
		N - Existential threat against climate crisis		
		N - Emergency		
		N - You are giving up on your promises		
		N - Completely insufficient law		

EMOCINIAI TERMINAI (TIESIOGINIS REFERAVIMAS)	AŠ/KITAS PERSKYRA	KONOTACIJOS (NETIESIOGINIS REFERAVIMAS)	VAIZDINGUMAS	
		N - Neither the awareness nor the politics needed are anywhere in sight		
		N - We are still in the crisis		
		N - We are still in the crisis		
		N - We are still in the crisis		
		T - Brilliant solutions		
		N - Ignore, pretend, disregard the science		
		N - The biggest crisis humanity has ever faced		
		N - Pretend to be a climate leader		
		T - Climate justice		
		N - Empty words		
		N - Emergency		
		N - Emergency		
		N - Your distant target will mean nothing		
		N - Running away from the truth		
		T - Moral obligation to do so		
		T - Unique opportunity to become climate leader		

Reziუმé anglų kalba

The research paper *The Role of Emotions in Mobilization of Society to Fight Climate Change: Constructing Emotional State to Inspire Mass Movement* examines the emotions as a tool to mobilize society for a common goal in the case of climate change strike initiated by Greta Thunberg. As the “emotional turn” in international relations receives increasing attention among the scientists, recent research of this field called for a deeper analysis of emotions in social movements as well as empirical exploration of how specific emotional states of groups are constructed. This paper raises the question of how favourable emotional environment in Greta Thunberg’s case was constructed in order to mobilize international society to join the climate change strike. The aim of this study is to reveal the process of collectivization of emotions encouraged by the young leader who inspired mass mobilization around the world.

Based on constructivism approach and the theoretical model linking the emotions and social movements, it is assumed in the paper that emotions were used as a tool to create specific emotional environment in the society which inspired international community to join Greta’s climate strike. Discourse analysis implemented by applying methodological model of Emotional Discourse Analysis (EDA) revealed that G. Thunberg’s speeches are full of emotional potential which is harnessed to provoke emotions such as fear, anger and hope in the global society. Moreover, it is found that specific emotional discourse invoked by the speaker contributed to strengthening the conflict between the political elite and society by creating negative image of political leaders as unfair and failing while the general public is depicted as those who deserve the cleaner planet and justice. Research paper also draws the conclusion that discourse full of emotional potential allows the speaker to create stronger connection with the audience and hence encourage its actions which supports the goal of the agent. It was shown that specific emotional environment that encouraged mobilization for the climate change strike was constructed by provoking reactive emotions in the society and became collectivized due to presented injustice-based framing of the problem and particular images of the critical current situation and possibly brighter future as well as the dichotomy between political elite and world society.

This study contributes to the research field of emotions in international relations by exploring in more depth the link of emotions, its collectivization and international social movements. It reveals the use of emotions as a strategic instrument which facilitated the achievement of the political goal as well as demonstrated highly important role of emotions in the process of mobilization by showing how the international society was united on emotional basis to fight climate change. The research can be developed by analyzing the process of collectivization of emotions in more detail by studying specific emotion or deepening the research of emotional mobilization from the perspective of power relations among the groups.